Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 27 (1219) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 18 ЛІПЕНЯ 1979 г. ЦАНА 1 зл.

Былы партызанскі сувязны і фельчар Іван Саевіч толькі што прывёз воз сена і зараз жа зноў едзе на сенажаць.

У Старым Корніне

Вёска прывітала нас у святочным уборы, упрыгожаная лозунгамі і транспарантамі ў гонар 35-годдзя Народнай Польшчы. За вясковым клубам, дзе гучнагаварыцелі разносілі хрыплым голасам песні, таўпіліся ўжо людзі. Найбольш іх было, вядома, са Старога Корніна, але сустракаліся таксама жыхары Ягаднікаў, Махнатага, а нават і Гайнаўкі. Пад дрэвамі, схаваўшыся ад сонца, стаялі аўтамабілі і матацыклы, некаторыя — з нумарамі з далёкіх куткоў нашай краіны.

Усё гэта ўказвала на тое, што БГКТ-оўскі фэст у Старым Корніне сапраўды стаў народным, агульнавясковым святам.

Чаму аднак у гэтым годзе Галоўнае праўленне БГКТ і ўлады гміны ў Дубічах Царкоўных рашылі наладзіць фэст якраз у Старым Корніне?

Антаніна Весялоўская, інструктар ГП БГКТ на Гайнаўшчыну, гэтую справу паясніла мне вось так:

— Раён маёй дзейнасці ахоплівае аж 5 гмін і Гайнаўку. У мінулым годзе наладжвалі мы фэст у Міклашэве, якое знаходзіцца ў межах Нараўкаўскай гміны. У гэтым годзе выбралі гміну Дубічы Царкоўныя, бо даўно тут не было такіх культурна-грамадскіх мерапрыем-

(Працяг на стар. 3)

У старакорнінскім фэсце прынялі ўдзел старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік і начальнік гміны ў Дубічах Царкоўных Мікалай Чыквін.

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

Вілюкі

Калі ўважліва ўгледзецца ў невялічкую вёсачку Вілюкі, што належыць да гміны Дубічы Царкоўныя і ляжыць зусім пад паўднёва-заходняй сцяной Белавежскай пушчы, то ва ўсім бачна прысутнасць гэтага магутнага ляснога масіву: і ў будынках, старанна складзеных са смалістага бярвення, і ў той асаблівай удумлівай разважлівасці, якая ўласціва тутэйшым людзям, і ў мінулым гэтай мясціны. А яно пачынаецца недзе ў канцы XV стагоддзя, пасля таго, як па загаду караля польскага і вялікага князя літоўскага Казіміра Алехна Саковіч — стараста бельскі, Мішко Вішторавіч — лоўчы гаспадарскі, Аляксандр Дрождча — намеснік камянецкі ў гадах 1460-1475 канчатнова аддзялілі Бельскую пушчу ад пушчы Камянецкай і „положили рубежи“ на дрэвах. У гэтых месцах гэтыя зацёсы-„рубяжы“ якраз і забялелі на дубах ды соснах уздоўж рэчкі Орлі ад цяперашняга сяла Карыцкі і да былога маёнтка Вярсток. Вядома, такія знакі, хоць і вельмі пагрозлівыя, бо за іх знішчэнне каралі надта ж жорстка, усё ж не спынялі падуладных бельскаму старасту сялян, бортнікаў, паляўнічых ад „увaходаў“ ва ўладанні намесніка камянецкага. І той адгарадзіў Камянецкую пушчу ад назойлівых ды пранырлівых суседзяў цэлым ланцужком „стралецкіх“ паселішчаў, такіх як Белая Страж, Войнаўка, Вілюкі, Вітава. Стральцы-асочнікі абавязаны былі ахоўваць пушчу і ўсялякага звера ў ёй, за гэта мелі права абрабляць і жыць з валокі ці паўвалокі надзеленай ім зямлі. Тыя „стральцы“, што далі пачатак Вілюкам, атрымалі, відаць, тры з палавай валокі і ад імя бацькі іх Віла павялася назва мясцовасці: Вілюкі — сыны Віла. Цікава, што гэтае прозвішча захавалася тут і да сённяшняга дня: у вёсцы жывуць амаль адны Вілюкі і Савічы. Іхняе „стралецкае“ ўзвышэнне адчуваецца яшчэ і цяпер у тым, што час ад часу, у злосці, назавуць сялян суседніх вёсак „дэвэтдэльнікамі“, гэта значыць прыгоннымі сялянамі, якія 9 дзён працавалі на пана і толькі 1 дзень на сваім палетку.

Трэба прызнаць, што колішнія „стральцы“ ўсё ж патрапілі ўсцерагчы колішнюю Камянецкую, або цяперашнюю Белавежскую пушчу: калі ад былой аграмаднай Бельскай пушчы асталіся толькі мізэрныя зараснікі ды пералескі, то паўднёва-заходняя сцяна Белавежскай пушчы стаіць на тым жа месцы, што і ў канцы XV стагоддзя, значыць болей 500 год!

Аднак „стралецкае“ ці лепш сказаць асочніцкае казачнае прыволле скончылася, бадай, недзе ў канцы XVIII стагоддзя, і Вілюкі сталі такімі ж „дэвэт-

Працяг на стар.4

„ХАРОШКІ“

„Харошкі“... Колькі ўжо было пра іх у розных газетах і часопісах Савецкага Саюза і іншых краін, ім спецыяльныя праграмы прысвяцілі многія тэлевізійныя студыі, а таксама і Польская тэлевізія! І ўсё ж у нашу рэдакцыю ўвесь час сыплюцца лісты з пытаннямі пра гэты захапляючы беларускі фальклорна-харэаграфічны калектыў. Таму і я, збіраючыся ў маі гэтага года ў журналісцкую камандзіроўку ў Савецкую Беларусь, як адно з галоўных заданняў паставіў сабе наведаць канцэрт „Харошкаў“ і бліжэй пазнаёміцца з імі. Заязджаю ў Мінск, заходжу ў Беларускую дзяржаўную філармонію, а там мне кажуць: „Няма! „Харошкі“ выехалі са сваімі канцэртамі ў Англію...“ Вось табе і на! Можаце, дарагія чытачы, толькі паспачуваць майму жалю...

Прыязджаю праз два тыдні ў Беласток, расказваю пра ўсё ў рэдакцыі сваім калегам, а Вера Валкавыцкая ў адказ на маю прыгоду з „Харошкамі“ падае мне канверт. Раскрываю, чытаю і вачам не веру: сталы чытач „Нівы“ з Англіі А. Лашук паведамляе ў лісце якраз пра надта ж удалыя выступленні „Харошкаў“ ў маі месяцы гэтага года ў шэрагу англійскіх гарадоў і дадае, што дзеля дакладнейшай інфармацыі нашых чытачоў, сярод іх і нашага сябра Т. Кірылава з Легніцы, прысылае нам... інфарматар, які ён атрымаў у часе канцэрта гэтага калектыву.

— Ну і малайцы ж, нашыя чытачы, верныя сябры „Нівы“! — усклікнуў я. — Чаго журналіст не зможа, тое яны дастануць, нават з-за мора...

І тут жа мы рашылі поўнасцю апублікаваць увесь вельмі цікавы артыкул Г. М. Загародняга з гэтага інфарматара, бо ў ім знаходзяцца ўсе асноўныя звесткі пра фенаменальныя „Харошкі“.

„Сярод сасновых лясоў і прыдняпроўскіх лугоў знаходзіцца невялікая беларуская вёска Харошкі. Здаўна яна славіцца вясёлымі песнямі і жартоўнымі гуллівымі танцамі. На адным з калгасных святаў у ёй пабывалі маладыя харэографы Валянціна Гаявая і Мікалай Дудчанка. Убачыўшы на свяце шэраг самабытных народных танцаў, яны адразу іх запісалі з непахісным намерам: абавязкова паставіць на прафесіянальнай сцэне.

Такая магчымасць энтузіястам народнага танца надарылася, калі В. Гаявой і М. Дудчанку даручылі стварыць маладзёжны танцавальны ансамбль Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Фальклорныя запісы, што былі зроблены ў вёсцы Харошкі, надта ж памаглі балетмайстрам: на іх падставе і нарадзілася першая канцэртная праграма ансамбля. Публіка адразу прыняла яе з вялікім адабрэннем. І быццам бы сама па сабе прыйшла назва новага творчага калектыву — „Харошкі“. Ансамбль складаецца з дзевяці танцавальных параў, невялікай інструментальнай групы, жаночага вакальнага квартэту „Купалінка“ — чулага інтэрпрэтатара лепшых твораў беларускага песеннага фальклору і саліст Міхал Пацук — выканаўца народных песень.

Абапіраючыся на музыкальна-танцавальныя традыцыі беларускага народа, мастацкі кіраўнік і галоўны балетмайстар ансамбля, заслужаная артыстка Беларускай ССР В. Гаявая імкнецца пры дапамозе сцэнічнай апрацоўкі дабыць з кожнага старадаўняга танца цяперашняе гучанне, уліць у яго свежы струмень сённяшняга жыцця з напружаным пульсуючым рытмам, хуткай зменай пачуццяў і настрояў. Праўдзівай народнасці ансамбля ў многім садзейнічаюць музыканты, кожны з якіх іграе на некалькіх інструментах, у тым ліку на старадаўніх беларускіх — гудку, цымбалах, ліры, басэтлі. Увядзенне ў танцавальныя партытуры гэ-

(Працяг на стар. 2)

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

ПА ЖАДАННЮ ПАКУПНІКОЎ

Амаль напалавіну абноўлены асартымент прадукцыі Гродзенскай швейнай фабрыкі. Улічваючы пажаданні пакупнікоў, прадпрыемства перайшло на выпуск верхняга жаночага адзення невялікімі партыямі, у кожнай з якіх выкарыстаны тканіны некалькіх колерамалюнкаў. Сярод навінак — камбінаваныя сукенкі прамога, паўпрылеглага сілуэтаў і іншыя папулярныя ў гэтым сезоне вырабы. Цяпер кожны пяты з іх адзначаны Знакам якасці.

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

470 гадоў назад
10.7.1509 нар. Ж. Кальвін, дзеяч Рэфармацыі. У 1533 адрокся ад каталіцкай царквы, стварыў першую абшчыну паслядоўнікаў сваіх ідэй.

270 гадоў назад
8.7.1709 адбылася Палтаўская бітва. Шведы страцілі 9234 чал. забітымі і больш за 18 тыс. палоннымі, рускія — 1345 чал. забітымі, 3290 параненымі. Пералом у Паўночнай вайне на карысць Расіі.

190 гадоў назад
14.7.1789 народныя масы Парыжа штурмам авалодалі каралеўскай турмой Бастыліяй. Гэта быў пачатак Вялікай французскай рэвалюцыі.

90 гадоў назад
14.7.1889 адкрыўся ў Парыжы Міжнародны сацыялістычны кангрэс, які ўстанавіў 1 мая Днём міжнароднай салідарнасці працоўных мас.

85 гадоў назад
13.7.1894 нар. І. Бабель, рускі пісьменнік. Майстар кароткай навелы.

75 гадоў назад
12.7.1904 нар. П. Нэруда (сапр. Рэес Басуальта), чылійскі паэт. Паэзіі Н. уласцівая глыбокая філасафічнасць і лірызм, спалучэнне наватарства паэт. формы з вернасцю нац. традыцыям.

* * * * * * * * * * *

10.7.1909 пецярбургская „Ніва“, каментуючы „канцлерскі крызіс“ у Германіі, пісала: „Каб узбагаціць казну паўмільярдам марак, урад вымушаны быў выдумаць новыя падаткі, у чым і заключалася задача „фінансавай рэформы“ кн. Бюлава. Паколькі з бедных бярэцца ўжо амаль усё, што можна ўзяць, то новыя падаткі павінны былі легчы ў асноўным на больш багатыя класы насельніцтва. Галоўную ролю іграе сярод іх падатак на спадчыну. Пры абмеркаванні ў рэйхстагу ён сустрэў непрымірымую апазіцыю з боку магутнай партыі аграрыяў і кансерватараў і быў адхілены большасцю 8-мі галасоў; патрыёты гатовы ахвяраваць для айчыны крошю народа, але не сваімі ўласнымі кашалькамі і даходамі. Іх аратары даказвалі, што яны выступаюць у абарону святых прынцыпаў уласнасці, — быццам імперскі канцлер раптам ператварыўся ў анархіста ці сацыял-дэмакрата, — але прынцыпы і высокія словы ў іх вуснах павінны былі служыць толькі прыкрыццём палітычных інтарэсаў“.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

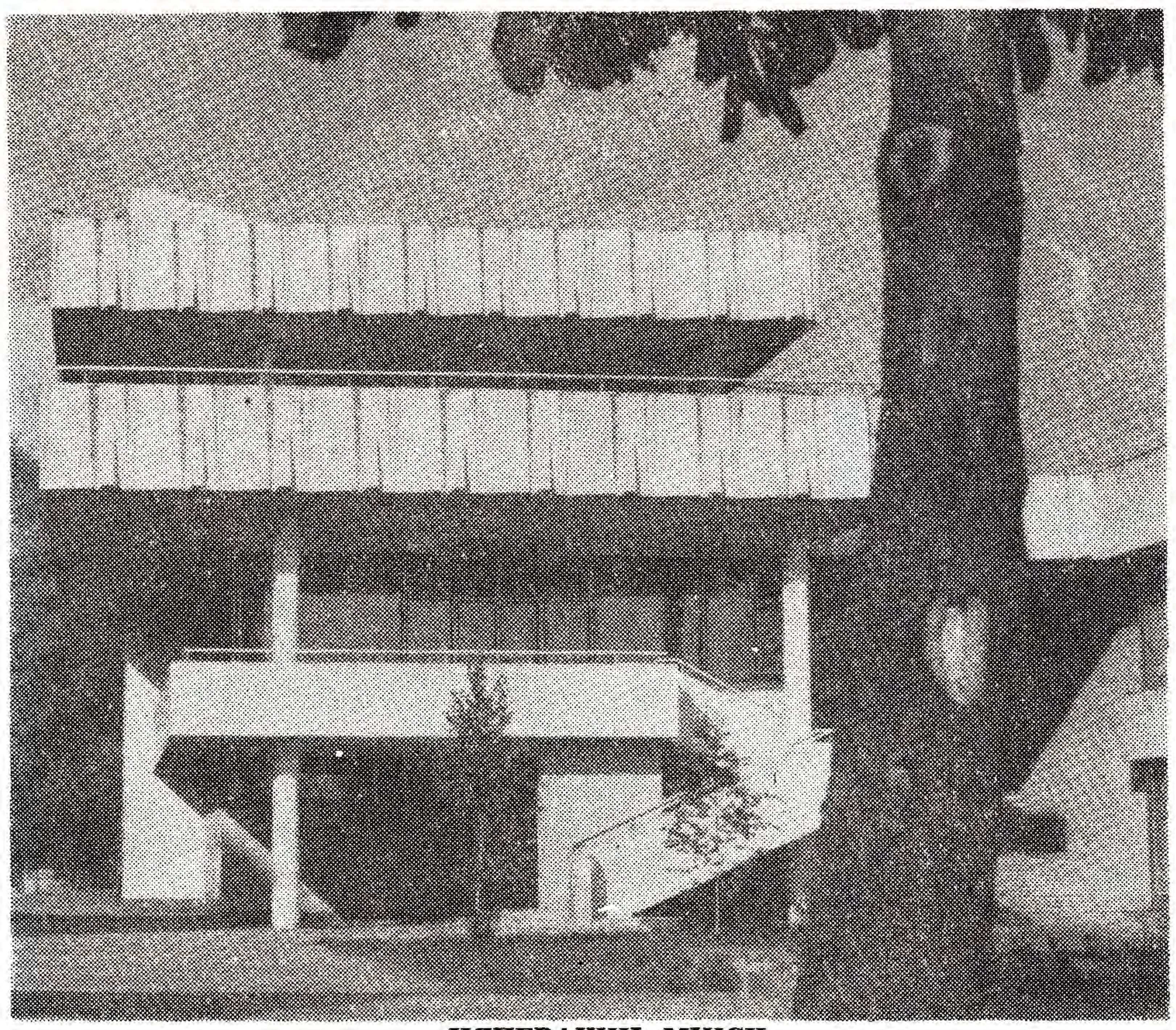
ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE"
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch", Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku.
Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 52 zł. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 1206. Nakład 6400 egz. S-2

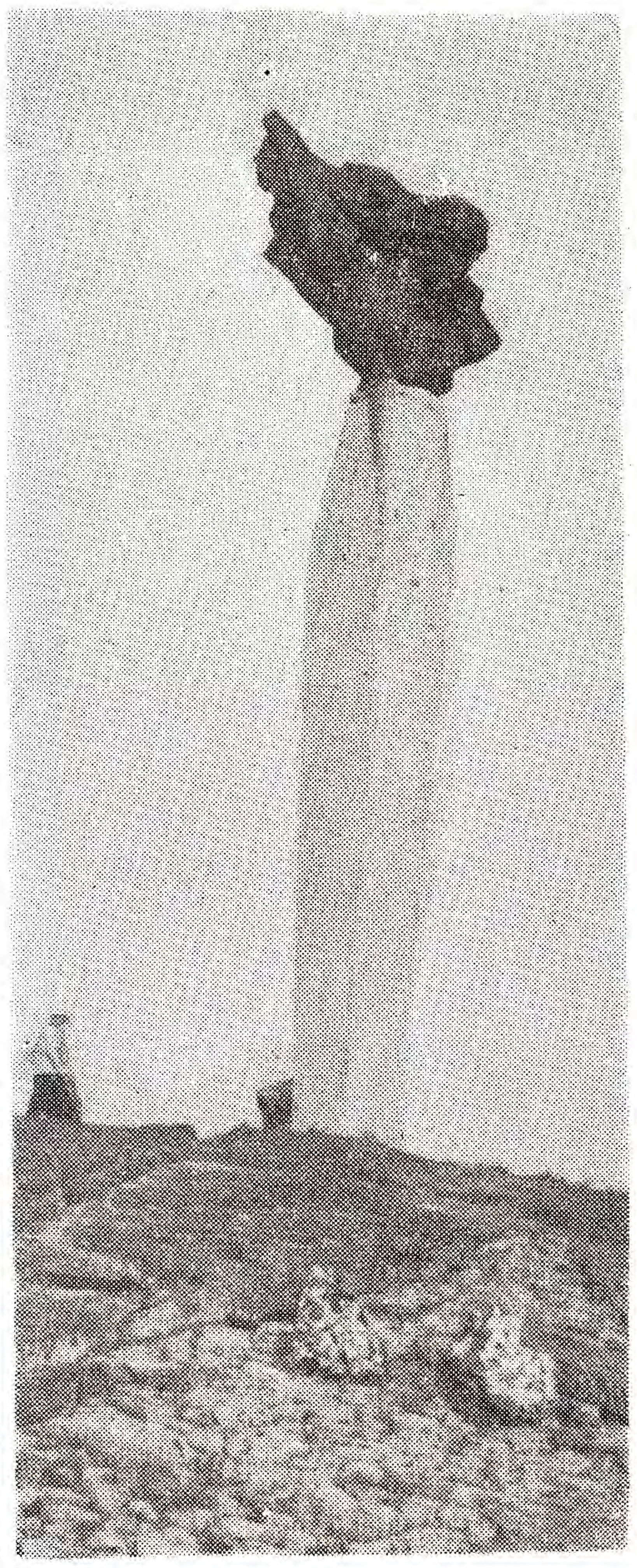

ЦЯПЕРАШНІ МІНСК
У гэтым кафэ з прыемнай назвай „Сняжынка“ можна паласавацца смакавітым марожаным.
Фота М. Гайдука.

ПОМНІКІ ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАЙ

Помнік экіпажу самалёта Героя Савецкага Саюза капітана Мікалая Гастэлы на шашы Мінск-Вільнюс, якраз у тым месцы, дзе ён разам з штурманам А. Бурдзянюком, стралком Р. Скарабагатавым і радыстам А. Калініным 26 чэрвеня 1941 года накіравалі свой палаючы самалёт на скопішча варожых танкаў, аўтамашын, бензацыстэрнаў і ўзарваліся.

Фота М. Гайдука.

(Працяг са стар. 1)

„ХАРОШКІ“

тых інструментаў, якія ўжо сталі музейнай рэдкасцю, стварае асаблівы тэмбравы каларыт і дазваляе больш яскрава выявіць фальклорны характар харэаграфічнага калектыву.

У канцэртнай праграме „Харошкаў“ шырока прадстаўлена багацце беларускага танцавальнага фальклору. Тут гуллівы вясёлы танец з вёскі Харошкі — „Гусарыкі“ і незвычайны па сваёй рытмічнай структуры „Крыжачок“, вясковая полька „Весялуха“ і паважная лірычная „Крутуха“, урачыстая „Тураўская легенда“ і гарадская полька „Каханачка“, абрадавая „Вясельная кампазіцыя“ і складзеная з трох частак танцавальная сюіта „Субота“.

З маладым запалам, шчырасцю пачуццяў і незвычайным тэмпераментам артысты выконваюць кожны нумар праграмы.

Вось што пісаў крытык дацкай газеты „Ланд ог фольк“ пасля аднаго з канцэртаў калектыву, калі „Харошкі“ выступалі ў кастрычніку 1976 года ў Даніі: „Гэта быў феерверк народных танцаў і песеннага мастацтва... Хоць ансамбль малады, але ён дасягнуў высокага выканаўчага і мастацкага ўзроўню. Шэсць танцавальных параў — гэта прыгожыя дзяўчаты і юнакі. Трынаццаты — маленькі чалавечак (саліст ансамбля, заслужаны артыст БССР Хведар Балабайка) з вялікім талентам. Яго майстэрства танца цудоўнае, а гумар настолькі далікатны і шляхетны, што міжволі ўспамінаеш вялікага Чапліна...“

„Харошкі“ паставілі першыя ўпэўненыя крокі ў мастацтве. Яны ўдала прадстаўлялі беларускую танцавальную культуру на Усесаюзных фестывалях і святах, у часе Дзён Савецкага Саюза ў Даніі, у паездках па Сірыі і Іярданіі. У выніку Усесаюзнага агляду-конкурсу прафесіянальных мастацкіх калектываў, які быў прысвечаны 60-годдзю Вялікага Кастрычніка, „Харошкі“ атрымалі званне лаўрэата і першую ўзнагароду.

Дзе б не давялося выступаць маладому ансамблю, яго самабытная творчасць знаходзіць жывы водгук мноства гледачоў. А гэта дае выканаўцам новыя сілы і творчае натхненне“.

Мне ж астаецца толькі ад імя ўсіх чытачоў „Нівы“ сардэчна падзякаваць сябру А. Лашуку з Англіі за такі дасканалы матэрыял!

М. Гайдук

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

Шчаслівы чалавек (Мікалай Красько з Пасечнікаў Вялікіх) ● Імя выдатнага педагога ● „Кляпа“ з „Бабай Еўкай“ не кляпнула ● Жывое жыццё (мінскія сустрэчы) ● Пра гурток „Траянда“ з Люблiна ● Вятрак у Белавежы ● У валілаўскім „Лесе“ ● Весткі з Дубіч Царкоўных, Сухавольцаў, Кнаразоў, Белавежы ● Што сніцца Кастусю з Аўстраліі ● Песня „Złoty pierścionek".

ШТО НОВАГА?

Ворагі афганскай рэвалюцыі

Усё новыя факты раскрываюць сапраўднае аблічча контррэвалюцыі, якая пры падтрымцы рэакцыйных колаў Пакістана, Кітая і некаторых імперыялістычных краін метадамі тэрору і насілля спрабуе падарваць асновы народнага ладу ў Дэмакратычнай Рэспубліцы Афганістан. Мясцовыя органы бяспекі ДРА знайшлі паблізу Кабула склад зброі, боепрыпасаў, падрыўной літаратуры. Былі канфіскаваны аўтаматы, вінтоўкі, пісталеты, гранаты, выбуховыя рэчывы амерыканскай, кітайскай і пакістанскай вытворчасці.

Гэты склад — толькі невялікая частка зброі, знойдзенай у тайніках або забранай у разгромленых банд. Метады і прыёмы, якія ўжываюць контррэвалюцыйныя элементы, застаюцца ранейшымі. Пасля праходжання спецыяльнай падрыхтоўкі пад кіраўніцтвам пакістанскіх, кітайскіх і амерыканскіх інструктараў узброеныя банды перакідваюцца ў Афганістан, тэрарызуюць мірнае насельніцтва.

Афганскі народ абураны дзеяннямі сіл рэакцыі. Працоўныя краіны поўныя рашучасці абараніць сваю радзіму ад замаху ўнутраных і знешніх ворагаў, адстаяць свабоду і незалежнасць маладой рэспублікі.

Засылка банд тэрарыстаў на афганскую тэрыторыю суправаджаецца шырокай прапагандысцкай кампаніяй, развязанай рэакцыйнымі коламі. Заходняя буржуазная прэса, выступаючы з нападкамі на народны ўрад Афганістана, пралівае пры гэтым кракадзілавыя слёзы з прычыны актаў справядлівай адплаты ў адносінах да ворагаў афганскага народа.

У аўтарытэтных афганскіх колах звяртаюць увагу на тое, што ў гэтай зламыснай кампаніі, як ні дзіўна, прымае ўдзел і іранская прэса. Між тым добра вядома, што ў тым жа Іране ў перыяд рэвалюцыі ліквідавана нямала ворагаў, таму што рэвалюцыя вымушана абараняцца. Рэвалюцыйныя ўлады імкнуцца абясшкодзіць сваіх ворагаў, якія спрабуюць задушыць рэвалюцыю.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 6 VII — 8.40 Film fab. 15.25 Koncert 15.50 Szachy. 19.10 Film fab. 20.35 Film dok. 22.15 Koncert.

Sobota 7 VII — 8.05 Koncert. 9.20 Film fab. 17.00 Piłka nożna („Spartak" — CSKA). 18.55 Film fab. 21.30 Mistrzostwa świata w gimnast. art.

Niedziela 8 VII — 8.05 Koncert. 10.00 Film dok. 10.50 Film anim. 12.30 Spektakl. 17.45 Film anim. 18.45 Humor i satyra. 20.35 Mistrzostwa świata w gimn. art.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота, 12.05 — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Odnaleziona — rum. 10—11. Koziorożec — USA 12—13. Rozumiemy się bez słów — czes. 14—15.

Bielsk Podl. Do krwi ostatniej — pol. 9—10. Zagubiona dusza — wł. 11—12. Pustynia Tatarów — wł.-fr. 13—14. Diabli mnie biorą — fr. 15—16.

Czeremcha Narodziny gwiazdy — USA 10—11. Pasja — fr. 14—15.

Czyże Rocky — USA. Jego pierwsza miłość — pol. 11—15.

Gródek Przez góry skaliste — USA 14—15.

Hajnówka Śmierć z komputera — fr. 9—10. Opatrzność — fr. 11—13. Pogrzeb świerszcza — pol. 14—15.

Michałowo Bitwa o Midway — USA 10—11. Inny mężczyzna inna szansa — fr. 12—13. Hallo szpicbródka — pol. 14—15.

Mielnik Każdy umiera w samotności — RFN 11. Zaginęła dziewczyna — czes. 14—15.

Milejczyce Przełomy Missauri — USA. Bilet powrotny — pol. 11—15.

Narew Partita na instrument drewniany — pol. Zagubione dusze — wł. 11—15.

Narewka Siedem piegów — NRD. Komisarz w spódnicy — fr. 11—15.

Nurzec Bułeczka — pol. 10—11. Wypij do dna — radz. 12—13. Kiedy dojrzewa jagoda — jug. 14—15.

Orla Wszyscy i nikt — pol. Ostatni raz — czes. 11—15.

Rajsk Maratończyk — USA. Próba ognia i wody — pol. 11—15.

УСПАМІНЫ (27)

Ніна Мушынская
Заручаныя з песняй

У БАЛЬНІЦЫ

Цэнтральны агляд драматычных гурткоў БГКТ зноў адбыўся ў Бельску. Ізноў выступалі мы перад пустымі крэсламі. Каб хоць склад камісіі быў большы. Каб нейкія балельшчыкі. Хай нават свісталі б. А то ніц. Камісія паціхеньку нешта натавала, а ў зале — мёртвая ціішыня (пустая зала). Каму і якую карысць такі агляд дае? Што прапагандуе?

На мой погляд, усе ўдзельнічаючыя ў аглядзе калектывы былі добра падрыхтаваныя. Было што паглядзець.

З узнагародамі за кіраўніцтва і добра выкананую ролю вярталася дамоў незадаволеная.

Расхварэлася я зусім і 2 мая апынулася ў бальніцы. Дыягназ быў, але з увагі на выключна рэдкае захворванне былі цяжкасці з дастасаваннем лякарстваў. Было ў мяне запаленне скроневых сасудаў. Праляжала дзесяць тыдняў у бальніцы.

Калі пасля ўколу боль праходзіў, думала аб Гарадку. Што там? Куды выязджаюць? З якім поспехам? А выязджалі: у Сямяцічы на агляд фальклору, у Белавеж на мітынг дружбы, у Гданьск на канферэнцыю БГКТ. Перад выездам у Гданьск наведалі мяне ў бальніцы старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік з культурным інспектарам Люсяй Васілюк. Былі ўпэўнены, што здароўе маё папаравілася і я вазьму ўдзел у канферэнцыі. За наведанне была ўдзячная, але адначасова адчула боль, што не змагу паехаць, што вымушана ляжаць. Аб працы калектыву інфармавала мяне Ніна Цыванюк, яна наведвала мяне часта. Наведваў таксама наш музычны інструктар Сцяпан Копа.

Ляжала я ў клінічнай бальніцы ў Беластоку. Проста цудоўна апекаваўся мною доктар Ежы Саросек. І таму хвароба не дакучала так моцна, як спачатку. Занялася творчасцю. Напісала верш-сцэнку. Хацела ў ім адлюстраваць сход гуртка вясковых гаспадынь. Ці гэта мне ўдалося, ацаніце самі:

Старшыня сходу:

Сход, сяброўкі, сёння важны.
У парадку дня стаіць:
Што пачаць, у які спосаб
Мужыкоў перарабіць?

Па рабоце, як той заяц,
Кожны з хаты уцякае.
Розніца, што не ў хмызняк,
А ў гасподу ўскок імчаць.

I актывістка

Праўду кажаш, старшыня,
Мне з маім жыцця няма.
Толькі ведае адно:
Паўлітроўку ды віно.

У хаце яму не сядзіцца
І гарэлка толькі сніцца.
Як рак, па вуліцы паўзе,
У хату часам не пападзе.

II актывістка

Мой мужык, як тая ляля,
У гасподу не лятае.
Памагае мне рабіць,
Або дзетачак глядзіць.

Завядзе адно ў дзетсад,
Другое паложыць спаць,
Пазмывае, прыбярэ,
Мужыкоў не разбярэш.

III актывістка

Эх, дурніца ты, хвалько,
З такім мужам не жыццё.
Лодар ён і дармаед,
Мяла, а не чалавек.

IV актывістка

Сам жа ён не зарабляе,
Тваіх грошыкаў чакае.
А ты дасі злотых пяць —
Дзе ж яму піць і гуляць?

V актывістка

А ці ж ты не гаварыла:
„З-пад маіх не выйдзе крылаў.
Куфаль піва хлябане,
Дык качалкай па спіне".

VI актывістка

То й сядзіць, як ў дзірцы мыш,
Абліжацца ды маўчыць.
Дурань ён. Ды што рабіць?
Як у бубен, у яго бі.

VII актывістка

Мой мужык, ведаюць ўсе,
Што заробіць — прынясе.
А як вып'е водкі чарку,
Да кахання тады шпаркі.

Хоць суседкі з нас смяюцца,
Слёзы мне з вачэй не льюцца.
Не дарма кажуць: шторок
У мяне новы прарок.

VIII актывістка

Трэба, бабачкі, прызнацца,
Без мужа цяжка астацца,
Гора, сум і языкі
Не даюць заснуць уначы.

Старшыня сходу

Вывад, як ты не круці:
Чыстай вады не муці.
Ці ўдава ты, ці дзяўчо,
Без мужчынаў — не жыццё.

Адразу і планавала, каму які куплет найбольш падыдзе. Я ж найстарэйшая ў калектыве не толькі гадамі. Добра ведаю псіхіку сваіх сябровак. Ведаю, якая і што любіць, у якім напрамку мае схільнасці.

У другой палавіне чэрвеня вярнулася я дамоў. На першую рэпетыцыю пайшла перш за ўсё таму, што 14 ліпеня мела прыехаць у Гарадок тэлевізійная брыгада. Ездзіла яна па ўсёй гміне, вылаўлівала ўсё, што было варта ўвагі. Наш калектыў мелі зняць над рэчкай Супраслю. І мелі спяваць мы: „Cicho jest nad rzeczką, gdy zajdzie słoneczko". Атмасферныя ўмовы змянілі план. Але калектыў у тэлевізіі быў. І песня была. Усе гэтыя захады рабіліся дзеля ўрачыстасці, якая мела адбыцца ў Гарадку 17 ліпеня: уручэння нашай гміне Крыжа Грунвальда II класа.

У Старым Корніне

(Працяг са стар. 1)

стваў, а на дадатак такое жаданне праявіў кіраўнічы актыў гэтай жа гміны, які і падказаў нам, каб на месца фэсту выбраць вялікую і багатую вёску Стары Корнін.

— Чым заслужылася ў вашай гміне гэта вёска? — звярнуўся я да начальніка Дубіцкай гміны Мікалая Чыквіна.

— Стары Корнін, — адказаў мне ён, — у мінулым годзе заваяваў у нашай гміне першае месца ў конкурсе „Беластоцкая вёска гаспадарная і культурная". Тут людзі праяўляюць сваю актыўнасць у многіх галінах. Такія спецыялісты па жывёлагадоўлі, як Аляксандр Германовіч, ратуюць гонар сельскай гаспадаркі ўсёй Беласточчыны. Памятаць таксама трэба і пра тутэйшую спулдзельню прадукцыйную, якая ў шырокім маштабе разгарнула адкорм свіней і вырошчванне куранят, а яе высокатаварная прадукцыя дазваляе ўжо некалькі гадоў па чарзе вызначаць аплату за адзін умоўны працадзень у межах 200 зл. У мінулым годзе ў Старым Корніне была створана і паспяхова дзейнічае вакальная група з шасці жанчын.

— А што чуваць у іншых вёсках вашай гміны, — спытаў я, — чым яны сустракаюць юбілей нашай краіны?

— Як вам коратка адказаць на гэтае пытанне? — задумаўся Мікалай Чыквін. — Я тутэйшы, з Дубічаў Царкоўных, ды ўжо 20 гадоў працую тут на кіраўнічых пасадах і часта мне самому проста не хочацца верыць, што так многа перамен здзейснілася ў гэтай гміне на маіх вачах. Нашы сяляне на працягу нейкіх 20 гадоў ад сярпа і касы перайшлі да снопавязалак і камбайнаў, а з каня пераселі на трактар. Асабліва вялікі, паскораны тэмп развіцця наглядаецца ў апошнія гады. Для прыкладу, гадоўля свіней і кароў павялічылася ў нас амаль у два разы. Памятаю, што калісьці дзве даўнейшыя грамады —Дубічы Царкоўныя і Стары Корнін, якія ў асноўным і састаўляюць цяперашнюю Дубіцкую гміну, пастаўлялі дзяржаве тон 300 мяса, а зараз тутэйшыя сяляне прадаюць яго каля тысячы тон. Дастаткова голым вокам паглядзець на нашы вёскі. Колькі ў іх новых, пераважна мураваных дамоў, як упрыгожаны платы, якія найчасцей будуюць з дэфіцытнага жалеза, як загаспадараны панадворкі, як абсталяваны хлявы і аборы, якая мэбля ў вясковых хатах! Маем у гміне 50 гаспадароў — спецыялістаў у розных галінах сельскай гаспадаркі. Найбольш у жывёлагадоўлі. Для прыкладу, Катушэўскі з Грабаўца, Несцярук з Чэхаў, Герасімюк або Назарук з Ягаднікаў, сям'я Карчоў з Тафілаўцаў... Яны даказваюць і сабе і сваім суседзям уласным вопытам, чаго можна дабіцца цяпер на гаспадарцы, хаця, праўду кажучы, — уздыхнуў начальнік, — не так ужо і лёгка даводзіцца гаспадарыць нашым сялянам на тутэйшых пясчаных палях, дзе найбольш глебы V і VI класаў.

Аб'явілі пачатак афіцыйнай часткі навакорнінскага фэсту, і начальнік паспяшыў на эстраду, падрыхтаваную з 4 трактарных прычэпаў. Там ужо чакалі: старшыня Галоўнага праўлення БГКТ Мікалай Самоцік і сакратар гміннага камітэта партыі Мікалай Цімафеюк. Яны абодва выступілі з дакладамі.

Выступаюць жанчыны са Старога Корніна.

А пасля на эстрадзе паявіўся калектыў са Старога Ляўкова. Янка Крупа, працаўнік Галоўнага праўлення БГКТ, з уласцівым яму пачуццём гумару аб'явіў, што Старое Ляўкова прыехала з гмінай Нараўкай, каб паспяваць Старому Корніну ў гміне Дубічы Царкоўныя.

— Не так ужо і лёгка было мне сёння, — гаварыла мне крыху пазней Ніна Сікорская, — падгаварыць маіх спевакоў, каб паехалі ў Стары Корнін. То ж цяпер якраз сенакос, кожная хвіліна — быццам золата, а мужы і без таго не хочуць пускаць на канцэрты сваіх жонак... Аднак выступалі мы з вялікім задавальненнем. Не шкадуем, што прыехалі.

Ніна Сікорская працуе ў адміністрацыі керамічнага прадпрыемства ў Старым Ляўкове і з'яўляецца галоўным арганізатарам хору з гэтай вёскі.

Калектыў са Старога Ляўкова падмянілі мясцовыя спявачкі, шэсць жанчын: Марыся Місеюк, Марыся Сявесюк, Оля Герасімюк, Ніна Назарук, Зося Кулік і Ліда Барвюк. Назваў я іх усіх тут нездарма. Яны самі, без ніякай музычнай дапамогі звонку, па-геройску прабіваюцца на эстрады мастацкай самадзейнасці. Падабралі сабе старынныя мясцовыя песні і выконваюць іх так, як спявалі іх прабабкі на вечарынках. Спяваюць ахвотна, ад душы, ды яшчэ заяўляюць, што хацелі б ездзіць па іншых вёсках, каб толькі хто-колеч іх паклікаў і даў транспарт.

І так працягваўся гэты фэст. Яшчэ не закончыўся канцэрт самадзейнасці, яшчэ Янка Крупа весяліў людзей старымі, але смешнымі анекдотамі, яшчэ выступаў Аляксандр Раманюк з Дубяжына, а ўжо мясцовыя спартсмены-футбалісты выбеглі на спартыўную пляцоўку, каб разыграць свой матч. Ля буфетаў з напіткамі безупынку таўпіліся людзі, каб купіць аранжаду, піва ці нешта і мацнейшае, нехта прадаваў цукровую вату, дзейнічаў спартыўны цір, дзе сабраліся жадаючыя пастраляць у цэль.

А вечарам... вечарам моладзь танцавала, старэйшыя таксама прабавалі сваіх магчымасцей у моцных дыскатэкавых танцах. Вёска доўга не спала — як гэта звычайна бывае ў святочны дзень.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

Яшчэ не закончыўся канцэрт мастацкай самадзейнасці, а ўжо распачаўся футбольны матч.

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

ДЗЕ НАЙБОЛЬШ?

Да 31 мая бягучага года на Нацыянальны фонд аховы здароўя жыхары Беласточчыны ўнеслі 16 839 тысяч злотых. Найлепш выканалі планы зборкі грошай жыхары наступных гмінаў: Чаромха (142,8%), Белавежа (115,6%), Бельск Падляшскі (112,4%) і Юхновец (100,9%). Цікава, якая гміна заваюе першынство ў рэалізацыі гадавога плана зборкі грошай на НФОЗ.

ЖЫЛЛЁВАЕ БУДАЎНІЦТВА

У Сакольскай гміне ў 1976-1978 гадах жыллёвы кааператыў і іншыя установы і прадпрыемствы перадалі ў карыстанне 530 кватэр (у 1978 годзе — 151 кватэру). Самі жыхары пабудавалі 188 аднасямейных дамоў.

Сёлета, як добра пойдзе, наваселле будуць спраўляць 274 сям'і. Найбольш, 154 кватэры, будзе пабудавана ў рамках спулдзельчага будаўніцтва і 91 кватэра — у рамках індывідуальнага будаўніцтва. Цяпер будуецца 246 аднасямейных дамоў.

Варта дадаць, што ключоў да жаданай уласнай кватэры ў блоку ў Сакольцы чакае 1 360 членаў і кандыдатаў жыллёвага кааператыва.

НОВЫЯ ДАРОГІ

У Сакольскай гміне сетка ўсіх дарог мае даўжыню 227 кіламетраў, у тым ліку ёсць 233 км мясцовых дарог. Цвёрдае палатно (асфальтавае або бетоннае) мае толькі 90,5 км, з таго 45 км — мясцовых. Патрэбы ёсць значныя; што тады робіцца?

У бягучай пяцігодцы кожны год будуецца два або тры кіламетры новых дарог і рамантуецца звыш 40 кіламетраў. Сёлета будуюцца дарогі са Старой Разадранкі ў вёску Гало і з Вайнахаў у Новую Камянку (абедзве недалёка ад Сакольгі). Усе разам за 1 426 тысяч злотых.

У мінулым годзе на пабудову і аднаўленне дарог расходавана звыш трох мільёнаў злотых. Апрача таго, шматлікія адрэзкі асабліва мясцовых дарог былі адрамантаваны ў часе грамадскіх пачынаў.

З ДУМКАЙ ПРА ДЗЯЦЕЙ

Кіраўнікі вясковых установаў у некаторых гмінах Беластоцкага ваяводства належна паклапаціліся пра арганізаванне летняга адпачынку для вясковых дзяцей. Гэтак ёсць у гмінах Гарадок і Нараўка. У Гарадоцкай гміне летнія дзяціцы на час жніва будуць арганізаваны ў самім Гарадку ў будынку прадшколля (для 100 асоб), у Мелішках і Залуках (у абедзвюх гэтых мясцовасцях у школах і для 55 дзяцей). У спамянутых вёсках ля школ ёсць спецыяльныя пляцоўкі для дзіцячых гульняў, якія абсталяваў гарадоцкі СКР. Арганізатары: гміннае ўпраўленне, СКР і трыкатажнае прадпрыемства „Каро" маюць на дзяцінцы 130 тысяч злотых.

У Нараўкаўскай гміне ў ліпені будуць працаваць тры дзяцінцы: у прадшколлі ў Нараўцы (для 50 дзяцей, у тым ліку будзе дванаццацісабовая група малалетак), у школах у Ляшуках (20 асоб) і Семяноўцы (25 асоб). Яшчэ ў мінулым годзе спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў сфінансавала абсталяванне двух пляцовак для дзіцячых гульняў: у Нараўцы і Семяноўцы. Варта прыгадаць, што ў спамянутых вёсках дзейнічалі сезонныя дзяцінцы і ў мінулым годзе. Дзеці ў іх прыемна і бяспечна адпачывалі, гулялі, хадзілі на экскурсіі ды ў лес па ягады.

ЗЯЛЁНАЕ ЖНІВО

Пасбішчы і сенажаці на Беласточчыне займаюць трэцюю частку ўсіх зямельных угоддзяў. Ёсць умовы для развіцця гадоўлі кароў. Вясною бягучага года пасля вясенняга камісійнага агляду зялёных угоддзяў было выяўлена, што неабходна адмуліць 454 км равоў. Гэтым займаюцца водныя суполкі.

Сёлета трэба будзе скасіць і звезці траву з першага пракосу з 98 тысяч гектараў. Сенакосы пачаліся ў першай дэкадзе чэрвеня. Для гэтага выкарыстоўваецца 1017 ратацыйных і 60 самабягучых касілак, дзевяноста самабягучых сячкарняў і 68 сіласакамбайнаў. Аднак не ўсюды можна будзе карыстацца гэтай тэхнікай. Многія сяляне на падмоклых сенажацях косяць коннымі касілкамі, або нават традыцыйнай, незамененнай касою.

(яц)

ГУТАРКА ДЗЯДЗЬКІ МАКСІМА

НЕ ТВАЁ — НЕ ЧАПАЙ!

Ехалі мы на сенажаць. Я за рулём свайго старэнькага трактара, а мая Палашка падганяла нашу кабылку, запрэжаную ў растрасалку травы. Дзень толькі што пачынаўся, трава блішчэла яшчэ кроплямі расы, у чыстым небе спяваў жаўрук і крычала кнігаўка. А людзі... людзі ўжо рассыпаліся па сваіх участках і паветра запоўнілася грукатам машын.

— Зноў будзе спёка, — сказала Палашка.

— Спёка, не спёка, — адказаў я ёй, — а працаваць трэба, бо ніхто за нас нашай травы не выкасіць.

— Калі б пашукаць, — не ўступала мая жонка, — то можа і знайшліся б ахвотныя, бо на такую прыгожую траву кожны спакусіцца, асабліва цяпер, калі людзі паразводзілі розную жывёлу, і не хапае ім усялякіх кармоў. Чуў ты? — сказала яна пасля кароткага маўчання, — стары Цімох са сваёй Марфай учора кароўку вадзілі на кірмаш і прадалі яе за 18 тысяч злотых, хаця ўжо зацелена была, бо не маюць дзе яе пасвіць і чым карміць.

— Хай бы зямлі яшчэ дзяржаве не аддавалі, а то захацелася ім і пенсію браць, і яшчэ жывёлу трымаць!

— А што гэта каму шкодзіць, што адзінокія, пастарэўшыя людзі, што ўсё жыццё прысвяцілі зямлі і жывёле, не могуць цяпер жыць без гэтай зямлі і жывёлы? Што гэта, паўтараю, каму перашкаджае? — даказвала сваё Палашка. — То ж па газетах пішуць і ў радыё заклікаюць, каб разводзіць жывёлагадоўлю, каб кожны кусочак зямлі быў выкарыстаны, каб кожны колас цаніць, як золата...

Сапраўды, і я аб гэтым думаў, а нават і на сесіі гміннай рады выступаў. Бо возьмем, для прыкладу, гэтага ж Цімоха, пра якога Палашка ўспаміналa. Паўтары тысячы пенсіі, сын толькі што вярнуўся з вайсковай службы і распачаў працу на тэкстыльнай фабрыцы ў Васількове, дачка яшчэ ў сярэдняй школе. Значыць, дзеці патрабуюць дапамогі, дык чаму ж не гадаваць ім кароў? І жонка ў яго, гэтая Марфа, таксама амаль калека. Руку зімой зламала, дык да сённяшняга дня косці яшчэ добра не зрасліся і нават іголкі ў пальцах утрымаць яна не можа. Такое няшчасце.

Гміна іх зямлю найперш прыняла ў дзяржаўны фонд, а затым перавяла на ўладанне спулдзельні сельскагаспадарчых гуртоў, якая і без Цімохавых гектараў мае досыць уласных клопатаў. Зямлю, вядома, яна прыняла, бо так трэба, дырэктар падпісаў адпаведную паперку — і канцы ў ваду. У працэнтах гэта ж менш чым сотая доля эскаэраўскай маёмасці. Хто б турбаваўся за такую дробязь!

Аднаму толькі Цімоху сэрца балела, што яго даўнейшая добра дагледжаная і дбайна ўгноеная гаспадарка ляжыць аблогам і замест высокага жыта ці каласістай пшаніцы родзіць яна буйны пырнік, упрыгожаны густымі букетамі чартапалоху. А яшчэ болей балела сэрца старому селяніну, калі чуў, як у хляве мычала яго кароўка, якой не было дзе пасвіць...

— Выпусці ты яе на гэты папар, — параіла яму яго жонка Марфа, — хай паскубе сакавітага пырніку, малака больш будзе, а за малако дык і грошы...

Паслухаў яе Цімох і нейкі тыдзень часу з задавальненнем глядзеў на сваю красулю, калі вярталася яна з поля з запоўненым брухам, быццам надутая. Найперш ён сам даглядаў яе на гэтым пасбішчы, а пасля, калі ўжо супакоіўся, астаўляў кароўку проста на ланцугу. Суседзі папярэджвалі яго, каб нейкай бяды з гэтага не было, бо поле ўжо не яго, эскаэраўскае, а яму за гэта поле кожны месяц пісьманосец прыносіць у хату гатовыя грошы.

— Ай, дарэмна ты турбуешся, — суцяшала яго Марфа. — Ці ж гэта злачынства, што наша кароўка паходзіць па папары. Вунь цесць гэтага дырэктара, што апрацоўкай зямлі ў эскаэры займаецца, значыць стары Цівун, ужо другі год пяць сваіх кароў пасе, дзе хоча, і ніхто яму нават слова не скажа...

Падумаў Цімох і сапраўды супакоіўся, але на другі тыдзень паклікалі яго ў калегію і прысудзілі 1000 зл. штрафу за парушэнне чужой уласнасці, а на дадатак грамадскай уласнасці. Цімох штраф заплаціў і пайшоў у гміну да начальніка сельскагаспадарчай службы прасіць, каб адпусцілі яму хаця на адно лета гэты папар за адпаведную аплату, каб ён ужо легальна мог там да зімы дагадаваць сваю карову.

— А на зіму я яе к чорту прадам і будзе парадак, — паясняў Цімох гмінnаму кіраўніку.

— Вы пенсіянер, — адрэзаў яму гэты кіраўнік, — вам не належана.

— А што, калі я пенсіянер, то ўжо не магу рабіць так, каб яшчэ была з мяне нейкая карысць дзяржаве? — заявіў Цімох, каб падыйсці да кіраўніка з боку дзяржаўнай палітыкі, але той не збянтэжыўся і адказаў селяніну:

— Гэтая зямля ўжо ў распараджэнні эскаэра і гаварыце вы з імі.

Пайшоў Цімох у эскаэр.

— Пане дырэктар, — звярнуўся ён да чалавека, якога не так даўно яшчэ называў Кучковым Янкам, — я наконт гэтага папару...

— Я не маю часу з вамі гаварыць! — адрэзаў яму дырэктар. — Не дурыце мне галавы! — і выскачыў з-за стала ды накіраваўся да выхаду, ад парога яшчэ дакінуўшы: — Заўтра мы гэты папар прыарэм, а вы надалей можаце крычаць, што мой цесць пасе сваіх кароў на эскаэраўскім полі!

...І таму Цімох учора павёў сваю красулю на кірмаш, а на заараным папары яго поля зноў зеляніцца маладзенькі сакавіты пырнік. Значыць, усё ў парадку, і нам з Палашкай можна прыступаць да сваёй працы. Мы ж пакуль што яшчэ не пенсіянеры, і нам эскаэр поле не заарэ ды травы за нас не выкасіць. Ды, зрэшты, не так ужо і цікавіць мяне, дзе дырэктараў цесць пасвіць сваіх каровак. На сваім хутары я іх ніколі не бачыў.

Максім Нурэцкі

АДГАЛОСКІ

З НАГОДЫ ЮБІЛЕЮ ДЗЯДЗЬКІ КВАСА

Абрушыўся на мяне Дзядзька Квас, што я раней пішучы, асмеліўся некалькі слоў сказаць у абарону крытыкаваных ім маладых паэтаў-белавежцаў. Выходзіць так, як бы і я вінаваты, што яны пішуць не так, як падабаецца Дзядзьку Квасу, хоць я сам ніякіх вершаў не пішу і з маладых паэтаў нават ніякога не ведаю.

Я ўжо немалады, а бадай і старэйшы за Дзядзьку Кваса. У сваім жыцці не мала бачыў, не мала чаго перажыў. У сваіх назіраннях прыйшоў да вываду, што так неяк складаецца, што старыя заўсёды наракаюць на маладых. То ім не падабаецца, як маладыя апранаюцца, то як сябе паводзяць, то ў канцы любяць не тое, што яны.

Дзядзьку Квасу, напрыклад, не спадабалася, як пішуць маладыя паэты-белавежцы, і пачаў ён іх разбіраць, як гэта кажуць, па костачках. І тут ткнула мяне напісаць, што ў іх паэзіі нічога такога благога няма, каб іх крыўдзіць. За тое даводзіцца цяпер ад Дзядзькі Кваса і мне (глядзі „Ніва" № 19 і № 23). А слоўнік Дзядзькі Кваса не такі то скупы, хто яго чытае, той бачыць сам, не буду тут паўтараць.

Дарэмныя, аднак, такія турботы Дзядзькі Кваса. Вядомы закон у прыродзе — жыццё не стаіць на месцы, а ўсцяж развіваецца, змяняецца. І затрымаць яго не па сіле Дзядзьку Квасу. Змены ахопліваюць усё жыццё, у ім і паэзію, і музыку, і мастацтва. Не ўсё ў гэтым нам, звычайным смяротнікам, зразумела. Возьмем хоць бы некаторыя карціны Пікасо. Нам, гледзячы, здаецца, што няма ў іх толку, а другія плацяць за іх тысячамі долараў, значыць яны вартасныя.

Вяртаючыся да паэзіі, непатрэбна Дзядзька Квас страшыць, што ў васьмідзесятых гадах дасягнем паўтысячы паэтагалоў. А пад канец стагоддзя кожная галава на карку будзе статыстычнай галавой паэта (мае, відаць, на ўвазе модную цяпер паэзію). Усё мяняецца, з гадамі і цяперашняя плынь у паэзіі ўступіць месца нейкай новай плыні, а можа і вернецца да старых формаў, у жыцці часта становіцца модным і старое — рэтра. Няма чаго так палохацца і рабіць трагедыю.

Лічу, добра робіць „Ніва", што дае месца на сваіх старонках і маладым паэтам, заахвочваючы іх гэтым працаваць над сабой, далей развіваць свае таленты. Вылавіць таленты і памагчы ім развіцца — гэта асноўнае. Сёння яны пішуць так, а заўтра могуць інакш, можа нават так, як падабаецца Дзядзьку Квасу.

Не ведаю таксама, чаму так песімістычна глядзіць Дзядзька Квас на развіццё беларускай паэзіі ў Польшчы, злапрарочучы ёй крах, таму што паэты пішуць па моднай цяпер плыні. Па-мойму, гэта не страшна, аднак такі крах можа наступіць, калі нашай маладой паэзіі не будзем памагаць, а будзем яе заглушаць.

Няма сэнсу ўсцяж сілай упіхаць развіваючуюся паэзію ў старыя формы і рамкі. Няхай яна будзе разнастайнай, як той наш луг вясной: свежы і цвітучы рознымі кветкамі і колерамі. Ці ж ён не прыгожы?

В. Стачулевіч

Вілюкі

(Працяг са стар. 1)

дзельнікамі", як іхнія суседзі. Належалі да маёнтка Вярсток і менш увагі звярталі на суседнія пушчанскія ўрочышчы: Выжары, Загуньцы, Одвод, Паляніця, Пэрэбэль, Пштык. Затое ўважлівей працавалі на сваіх палетках: Большы Попэрэчны, Гітовы Огород, Глубока Доліна, Два Загоны, За Згорочком, За Лныском, Калюжа, Клінок, Коло Мліна (тут быў калісьці вятрак), Колодэжык, Мэншы Попэрэчны, Протыў Бэрозы, Пуд Осамы, Пуд Паленьцямы, Шырокі Рызкі, Шчэрбына, а таксама дбалі пра лугі і пашы: Багон, Бухта, Глыбоцька, Завэрша, Озэрэц, Рожон, Рудіця, Старая Лонка. І ўсё падпіраліся ягадай, грыбком, а то і рознымі пасткамі ды ямамі з вастраколлем на дзікага звера ў пушчы, мілавалі ў памяці многіх пакаленняў сваю легендарную „стралецкасць".

Калі паншчына была ліквідавана, тэйшым сялянам занадта не палегчала, бо зямлі яны атрымалі вельмі мала і самую дрэнную, няўдобіцу. Як успамінае 79-гадовая Аляксандра Вілюк, на пушчанскай сенажаці Завэршэ „бывало, сіено трэбо было выносіты на носілках, а як поводе было, то лодкамы траву выбіралі". Жылі пераважна з таго, што зарабілі ў пушчы пры вывозцы, ачыстцы, пасадцы. „Колысь, — кажа А. Вілюк, — назаймы работу ў лісі хопалі одны пэрэд другымы, бо як нэ заробыш, то нэ выжывэш". І таму, бадай, людзі былі такія настойлівыя, непадатлівыя. Уладзімір і Кірыл Саевічы і іншыя належалі да гуртка Грамады. Кірыл Саевіч быў рослым і моцным чалавекам. Калі аднойчы гранатовая паліцыя спрабавала яго арыштаваць і аж 8 паліцаяў накінулася на яго, дык ён адным развароттам раскідаў усіх іх па хаце, бы снапы на таку.

Любоў да свабоды, воля змагацца з

Яшчэ пасля вайны вілюкоўцы ахвотна здобілі свае дамы вось такімі „шалёўкамі".

ПРЫРОДА І МЫ

ДРЭЎЦЫ, ДРЭЎЦЫ...

Колькі разоў ужо „Ніва“ публікавала матэрыялы аб пасадцы дрэўцаў. Што ў адной гміне столькі-та пасадзілі дрэўцаў, а ў другой столькі.

Прывезлі гэтых дрэўцаў і да нас у Кнаразы. Прывезлі таполі і бярозкі. Але прывезлі тады, калі не трэба, бо прывезлі, як было ўжо паўлістка на іх. Што ж? Людзі разабралі ды пасадзілі іх. Але колькі дзе я бачыў, яны ўсе засыхаюць. Няўжо людзі ад пасадкі не ведаюць, што дрэўцы садзіць трэба, калі на іх няма лісткоў? А такім спосабам вось, як у Кнаразах зрабілі, дык проста змарнавалі шмат прыгожых саджанцаў

М. Кірылюк

З МАЛАДЫХ ГОД

Восьмы дзесятак дажываю, а пра гады маладосці забыць не магу. Калісьці, бывала, як прыдуць майскія вечары, дзяўчаты і хлопцы амаль кожны вечар збіраюцца дзесьці на панадворку і спяваюць да поўначы, а то і яшчэ даўжэй. А рэха нясе гэтыя песні па ўсёй ваколіцы. Да таго ж сяло Завыкі стаіць уздоўж ракі Нарвы, дык усю ноч, бывала, не змаўкаюць галасы розных рачных птушак. А пры адным канцы сяла растуць альшынавыя зараснікі, дык там усю ноч салаўі пераліваліся рознымі галасамі. Так чалавек сядзеў бы на панадворку цэлую ноч і спаць не хацелася. На світанні пачыналі свой канцэрт жаваранкі.

А што ж робіцца ў цяперашнія майскія вечары? Моладзі — і голасу не пачуеш, акрамя таго, што дзе-які п'яніца зараве. А птушкі не пачуеш — ні рачной, ні лясной. Часам толькі, калі пачнуць даспяваць вішні, то тады не адагнацца ад шпакоў, а калі паблізу сяла пачне даспяваць пшаніца або ячмень, тады вераб'і злятаюцца.

Незнаёмы

ПРА ЗЯЗЮЛЮ І ЖАВАРАНКА

„Бодай, зазулю, бодай сывая
на ліето нэ ковала,
Як выковала мого батэнька, а я
сыротою стала...“

Так пачынаецца адна з агулек, якія спяваюць дзяўчаты ў маёй роднай вёсцы Грабавец. Не, лепш будзе сказаць — спявалі дзяўчаты калісьці, бо, на жаль, цяпер у вёсцы не гучаць веснавыя песні. Гэтыя, раз сумныя, раз задзёрныя, а заўсёды прыгожыя напевы адышлі кудысьці ў мінулае.

З зязюляй мой народ звязаў многа прызнакаў, надзей, весялосці, суму, а нават шчасця і няшчасця. Людзі верылі, і мо дагэтуль вераць, што зязюля, загадкавая птушка, можа не толькі адгадаць, але вызначыць колькасць год жыцця кожнаму чалавеку. Таксама людзі вераць, што павінны мець пры сабе грошы, калі першы раз вясною пачуюць кукаванне зязюлі. Гэта тады абазначае, што год будзе багаты. Калі грошай няма пры сабе, значыць год будзе бедны. Некаторыя баяцца зязюлі. Вось словы агулькі, прыведзенай вышэй, гавораць аб тым, што кожную вясну зязюля кукавала ў садзе і „выковала“, значыць прысудзіла, бацьку смерць, а дзяўчына засталася сіратою. Цяпер ёй цяжка жыць на свеце. Затое і гаворыцца: „Бодай, зазулю, бодай сывая, на ліето нэ ковала...“ Або, калі ходзяць па лесе ці па гаі і пачуюць зязюлю, гавораць: „Зазуля — пэрэгоруля, скажы мніе правдоньку віерноньку, куолько я ліет буду жыты?“ Калі зязюля кукае доўга, лічаць яе „ку-ку“ і цешацца, што жыццё будзе доўгае. Адно „ку-ку“ — адзін год. І сум агортвае пытаючую, калі птушка закукуе пару разоў і змоўкне.

Я асабіста не ведаю, ці ўсё гэта праўда, ці не, але вельмі люблю слухаць прыгожы голас зязюлі, калі разліваецца ён па лесе, у гаі, ці ў садочку. Шкада толькі, што ўсё менш іх ёсць у нашай прыродзе, асабліва вакол гарадоў і прамысловых цэнтраў. Часцей яшчэ могуць слухаць іх жыхары вёсак, але і там штораз іх менш.

З сумам у сэрцы прачытаў я заметку М. Аўсейчука пад загалоўкам „Куды падзеліся жаваранкі?“, надрукаваную ў 23 нумары „Нівы“. Які ж жаль, што ўжо нават селяніну рэдка даводзіцца, або і ўвогуле не даводзіцца паслухаць песню жаваранку, які бытуе на прасторах палёў. Бывала, узлятае па вертыкалі аж пад неба і заліваецца песняй. Позірк наш ужо не можа дасягнуць яго, а песня жамчужная льецца проста ў нашу душу і ўлівае жыццё ў змучаныя грудзі.

Жаваранак — шэрая, быццам верабей, маленькая птушка, а колькі прыносіць радасці нашым хворым нервам і як спрыяе псіхічнаму адпачынку. Той не ведае аб лячэбным бальзаме птушынага спеву, хто ніколі над гэтым не задумаўся. Наша цывілізацыя, механізацыя палёў вядзе нас да багацця (да абжорства), але як жа збядняе душэўнае жыццё! Цяпер людзі ўвайшлі ў век копаці ад самаходаў і дэцыбелаў, распіраючых галаву візгам, квікам, ды верашчаннем, быццам у аганальных мучэннях. І думаюць, што ў гэтым заключаецца іх дабрабыт і культура. Быццам не ведаюць, што здароўем з'яўляецца чыстае паветра, чыстая вада і лясы, напоўненыя спевам птушак. Дзеля выгады перапоўненых жыватоў наша пакаленне забывае аб сапраўдным здароўі і наогул не думае аб будучым пакаленні, якое прыдзе пасля нас, ды так, як і мы, захоча паслухаць песні жаваранка. Здаецца мне, мы ім гэтай прыемнасці не пакінем.

Я вялікі кусок жыцця свайго быў галодны. А цяпер згаджаюся жыць у прыгаладзе, але не забірайце мне спеву птушак! Без іх жыццё не мае сэнсу, а свет становіцца пустыняй, усеянай высокімі корпусамі шэрых дамоў, якія даюць сховішча, але не даюць радасці.

Васіль Петручук

Летам на рацэ. *Фота Я. Целушэцкага.*

прыгнётам асабліва ярка праявілася ў Вілюках у часе гітлераўскай акупацыі. Гэтую вёску фашысты не знішчылі, і яна стала самай надзейнай падпорай для партызанскіх атрадаў, што дзейнічалі ў Белавежскай пушчы. Тут яны атрымоўвалі ежу, вопратку, зброю, весткі пра фашыстаў. А жыццё вілюкоўцаў не адзін раз вісела на валаску, бо, бывала, па хатах немцы шнырацъ, а партызаны за клунямі сядзяць! Асабліва ж многа для партызанаў рабіў **Іван Саевіч.** Да вайны ён служыў у Польскім ваенным флоце. У вядомага хірурга Шопы ў ваеннай бальніцы ў Гдыні-Аксівіі прывучыўся даглядаць раны і складаць паламаныя косці. Надта хутка і спраўна авалодаў гэтым уменнем і нават асіставаў Шопу пры аперацыях. Потым І. Саевіч ратаваў жыццё дзесяткам параненых партызанаў. Ён прыгадвае, як зімою 1943/44 года ў партызанскіх зямлянках ва ўрочышчы Озэрэц, у 558 квартале пушчы, знаходзілася каля 30 параненых партызанаў. Яго папрасілі дапамагчы ратаваць іх. І. Саевіч праз знаёмых з Кляшчэляў, Орлі, Бельска рознымі спосабамі даставаў з аптэкаў медыкаменты і па пояс у ледзяной вадзе, руслом рэчкі Пэрэбэлі, каб не пакідаць слядоў, дабіраўся да партызанскіх зямлянак, даглядаў параненых, складаў патрушчаныя ногі, рукі, рэбры. Такім чынам вылечыў ён некалькі дзесяткаў чалавек. Яны потым зноў пайшлі ў партызанскія атрады змагацца супраць фашыстаў. Дапамагалі партызанам і іншыя жыхары Вілюкоў.

Вызваленне ў ліпені 1944 года для Вілюкоў зусім не абазначала мірнага жыцця, бо разам з тым, як адыйшлі часці Савецкай Арміі з лініяй фронту на захад, у Белавежскай пушчы паявіліся банды рэакцыйнага падполля. Яны грабілі насельніцтва, забівалі членаў ППР, грамадскіх дзеячоў. А капітуляцыю гітлераўскай Германіі „адзначылі“ тым, што ўначы 10 мая 1945 года сагналі ўсю вёску ў адно месца, расстралялі былога партызанскага сувязнога Васіля Германюка з суседняга сяла Доўгі Брод, падпалілі ўсе будынкі і трымалі пад дуламі аўтаматаў людзей да таго часу, пакуль ад Вілюкоў асталася горба попелу.

З бегам часу дзякуючы самаахвярнасці і працавітасці людзей вёска адрадзілася, адбудавалася, стала нават прыгажэйшай, чым да вайны. Цяпер яна — утульны і гасцінны куточак нашай Беласточчыны.

М. Гайдук
Фота аўтара

М. ШАХОВІЧ
З НАРОДНЫХ ГАВОРАК

Віткі — тая частка снапа, дзе знаходзяцца каласы. Снопуоў нэ кладі, а стаў віткамі догорыэ, то хучыэй зярко высохнэ. Нэ ході по вітках, жыто ж обіваеш.

Выскробанэць — булачка, зробленая з рэшты сабранага з дзяжы хлебнага цеста. Хоч выскробанэць в кішэню возьмі, а то ж голодны ціэлы дэнь будэш. Хоч половіну выскробанця?

Набілкі — частка красён. Гэта драўляная рама, трымаючая берда. Муцніэй набілкамі бі. Поладь набілкі, бо злетіэлі.

Наворашнік — шкло да газавай лямпы. Оно помалу наворашнік знімай, гледі, коб нэ побіў. Нэ доткніcь хоть рукою до наворашніка, бо жэжкі.

Папрыца — адпаведна пазагінаныя дроцікі ў серах калаўротка. Дапамагалі яны навіваць нітку на шпулю. Нэ пхай рук у сіэры, а то злапае папрыцою і покаліэчыт. Ужэ містямі папрыца з сіэруў повылітала.

Рэйтка — адпаведная дошчачка з дзіркамі, праз якія праходзіла нітка пры снаванні. Дэ ты рэйтку закінула? Позыч рэйткі, а то сноваті нэма як.

(Новаберазова, гміна Гайнаўка.)

Беларуская літаратура

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЯКУБ КОЛАС — ЧАСТКА XXXVIII

Пахвала працы як бы ўтрымана ў духу вернасці Коласа пазітывістычным ідэалам. Аднак трэба сумнявацца, ці Колас, пішучы „Новую зямлю“, кіраваўся якімі-колечы літаратурнымі праграмамі. Можна думаць, што „Сымон-музыка“ быў дзіцём ідэй і праграм, але „Новую зямлю“ нарадзіла беларуская грамадская рэчаіснасць. І кожны яе радок у гэтай рэчаіснасці можа знайсці пацвярджэнне.

І, нягледзячы на ўсё, можам гаварыць аб сугучнасці „Новай зямлі“ з ідэямі польскага пазітывізму. Сугучнасць гэта праяўляецца не толькі ў падыходзе да працы, у пахвале ладу і парадку ў сялянскай сялібе і сям'і, але і ў адабральных адносінах да сялянскай асветы.

Нягледзячы на тое, што героі паэмы Міхал і Антось ледзь пісьменныя, здаюць яны поўнасцю справу з важнасці асветы. Адсюль і плыве іх энергія ў галіне навучання дзяцей. І Міхал і Антось перакананы, што асвета можа карэнным чынам змяніць жыццё маладога пакалення.

Галоўнай ідэяй паэмы „Новая зямля“ з'яўляецца думка герояў аб уласнай зямлі. Хваравітая любоў беларускага селяніна да ўласнага куска зямлі была заўважана многімі даследчыкамі. Даследчык Піотуховіч гаворыць аб ёй наступнае:

„Поскольку белорусский народ в своей массе является народом земледельческим, в обрядовой поэзии его на первый план особенно ярко выступает власть земли“.

У паэме прысутнічае нявыказанае перакананне аўтара ў тым, што прывязанасць селяніна да айчыны будзе гарантавана тады, калі селянін будзе кусочак айчыны мець на ўласнасць у форме ўласнай гаспадаркі.

Логіка мышлення і ўчынкаў Міхала вельмі простая. Зводзіцца яна да таго, каб зарабіць грошы ў пануючых, купіць уласную гаспадарку і ўвольніцца ад пануючых.

І тут першы раз Міхала
Вось гэта думка напаткала:
Купіць зямлю, прыдбаць свой кут,
Каб з панскіх выпутацца пут
І там зажыць сабе нанова:
Свая зямля — вось што аснова.
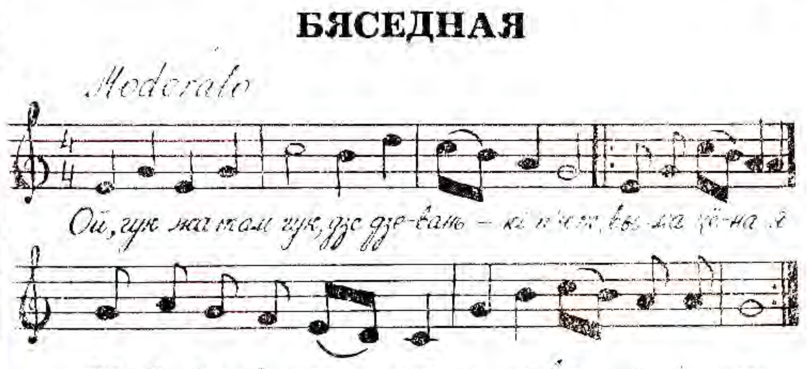
Думка аб уласнай гаспадарцы паўтараецца ў паэме сотні разоў як прыпеў, як лейтматыў, як малітва, як запаветная песня сялянскіх мараў.

Зямля — краіна ілюзійнага шчасця ў перакананні герояў з'яўляецца сінонімам дабра, альтруізму, незалежнасці, дастатку. Пранікае яна ў істоту думак, мараў і падзей. Становіцца свайго роду веравызнаннем герояў.

Зямля не зменіць і не здрадзіць,
Зямля паможа і дарадзіць,
Зямля дасць волі і дасць сілы,
Зямля паслужыць да магілы,
Зямля дзяцей сваіх не кіне,
Зямля — аснова ўсёй айчыне.

ФАЛЬКЛОР

БЯСЕДНАЯ

Ой, гук жа там гук, дзе дзеванькі п'ют,
вымацёная тая гулічэнька,
куды ваны ідут.
Вымацёная тая гулічэнька,
куды ваны ідут.
Дзерном зарасла, лісцем запала,
да й калінаю, да й чырвонаю
пазавісала.
Да й калінаю, да й чырвонаю
пазавісала.
Як я захачу, дзерно падапчу,
да й калінаньку, да й чырвоную
у пуч'е павежу.
Да й калінаньку, да й чырвоную
у пуч'е павежу.
У пуч'е павежу — на рынок панісу
за калінаньку, за чырвоную
грошыкаў зараблю.
За калінаньку, за чырвоную
грошыкаў зараблю.

Ад Марыі Янюк, 1908 года нараджэння, мястэчка Нараўка, запісаў 24 студзеня 1979 года Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Ц. купіў дом. Адну з кватэр у гэтым доме займае Н. на аснове адміністрацыйнага рашэння. Яшчэ пры папярэднім уласніку Н. здаў у найми пакой Г. Ці можа ўласнік дома Ц. дэнансіраваць умову паднайму Г. або змусіць да гэтага наймальніка кватэры Н.?

АДКАЗ: Купля дома грамадзянінам Ц. не мае ніякага ўплыву на правы Н., які займае кватэру на аснове рашэння жыллёвага аддзела, атрыманага яшчэ перад купляй дома Ц. Наймальнік кватэры мае права здаць у паднаймы частку свайго памяшкання, калі ўмова найму з уласнікам гэтага не забараняе. Можна дадумацца, што ў нашым прыкладзе гэткай забароны не было. Таму Ц. не можа дэнансіраваць умову паднайму з Г. ані змусіць да гэтага наймальніка Н.

З патрабаваннем прымусовага высялення мог бы выступіць кожны з наймальнікаў, а таксама і ўласнік дома, калі б Г. парушаў хатні парадак або неадпаведнымі паводзінамі перашкаджаў іншым карыстацца з памяшкання.

Уласнік дома можа на будучыню забараніць Н. прымаць без яго згоды новых кватарантаў. Нарушэнне гэтай забароны магло б уласніку даць аснову да патрабавання прымусовага высялення Н. разам з яго новым кватарантам.

Варта падкрэсліць, што самому Н., паколькі займае ён кватэру на аснове рашэння кватэрнага аддзела, можна дэнансіраваць умову найму толькі ў выпадку нерэгулявання кватэрнай платы за час даўжэйшы, чым два месяцы, а таксама ў выпадку працяглага парушэння хатняга парадку.

Этнаграфічнае акенца

Калодзеж з жураўлём у вёсцы Цяснае каля Супраслі.

Фота М. Гайдука.

Сардэчныя тайны

Паважаная „Ніва“. Не думаў, не гадаў, што прыдзецца прасіць тваёй дапамогі ў такой далікатнай справе. Але думаю, што зразумееш мяне. Раней не думаў, што, маючы даволі вялікую сям'ю, прыдзецца ў такіх гадах адзінокім астацца. Мне каля пяцідзесяці. Два гады таму назад памерла мая жонка, а дзеці раз'ехаліся па ўсёй краіне. Праўда, наведваюць мяне час ад часу, але калі раз'едуцца, мне вельмі сумна. Ужо паспрабаваў знайсці сабе пацеху ў гарэлцы, але гэта чуць не скончылася трагедыяй. Калі даведаліся аб гэтым дзеці, сталі прасіць мяне пабергачы сябе для іх. А многія знаёмыя пачалі мне раіць яшчэ раз ажаніцца, кажучы: што прайшло, таго не вернеш, а я яшчэ не такі стары, каб шукаць сабе дарогу на той свет. Я стаў задумвацца над гэтым і прыйшоў да вываду, што можа і варта ажаніцца. Толькі як знайсці такую жанчыну, якая б таксама была адзінокай і захацела звязацца са мною? Як без пасрэдніка з ёю пазнаёміцца? Таму прашу цябе, дарагая „Ніва“, калі ласка, будзь тым пасрэднікам. Прашу змясціць мой ліст у рубрыцы „Сардэчныя тайны“. Можа адшукаецца якая жанчына, жадаючая звязаць свой лёс з маім. Падаю свой адрас толькі да ведама рэдакцыі. Калі рэдакцыя атрымае на мой ліст водгук, вельмі прашу пераслаць яго на мой адрас. Буду вельмі ўдзячны.

Ваш чытач

Дарагі чытач! Спачуваем вам і з прыемнасцю змяшчаем ваш ліст у нашай рубрыцы. Вы яшчэ не стары чалавек, а адзінокае жыццё сумнае і нецікавае. Так і нам здаецца, што найлепшым выйсцем было б ажаніцца яшчэ раз. Жанчыны адзінокія, але жадаючыя выйсці замуж напэўна ёсць. Спадзяемся, што, прачытаўшы ваш ліст, знойдуцца жадаючыя напісаць вам. Чакаем лістоў!

Сэрцайка

Куток практычных ведаў

З бабаўнянага матэрыялу

У сёлетняй модзе надалей актуальны лозунг: далоў усе штучныя нейлоны, перлоны, крэмпліны і г.д. і т.п.! Палатно, шарсцяны матэрыял, натуральны шоўк увайшлі цвёрда ў моду. Сённяшняе палатно вельмі часта бывае ўзмоцнена нейкай штучнай ніткай, якая, аднак, не толькі ўзмацняе яго, але і робіць адпаведным для тых жанчын, якія ўсё не могуць прывыкнуць да таго, што можна выглядаць добра ў памятым матэрыяле. Адным словам, палатно з дадаткам сінтэтычнай ніткі не мнецца. З такога матэрыялу якраз зроблены сукенка і касцюмчык, якія мы прадстаўляем на здымку. Звярніце ўвагу на далікатную палосачку і белыя аздобы (каўнерык, паясок, манжэты). Сукенка і касцюмчык, як бачыце, не надта доўгія, але і не кароткія: калені закрытыя. Сукенка прамая, а касцюм расшыраны ўнізе.

Увага! Увайшлі ў моду пальчаткі, якія носяць нават і летам да элегантных сукенак. Сумкі крыху зменшыліся, але надалей іх носяць на плячы.

Пару слоў пра модны абутак. На здымках вы бачыце модныя туфлі на высокім абцасе з закрытымі пальцамі. Апрача іх носяць таксама (можа яшчэ і маднейшыя) туфлі на невысокіх слупках, пальцы і пята найчасцей бываюць закрытыя. Модныя таксама туфлі ці сандалі зусім без каблукоў і не толькі да спартыўных рэчаў, але і да вячэрніх сукенак ці касцюмаў.

Вер-не-вер

Сніцца мне, што ў маіх бацькоў у хаце вяселле, усюды многа людзей, сталы стаяць каля сцяны, а сярэдзіна пустая. Я бяру з каструлі бігос і пачынаю кавалачкі капусты нанізваць на ніткі. Тут госці сядзяць за сталамі на кухні і ядуць каўбасу і бігос. Мы маем ехаць да вянца. Стаяць усе госці, стаю я і мая двацюрадная сястра. А адзін хлапец усё ўваходзіць з панадворка ў хату і вяртаецца назад. Я гляджу на яго і пытаюся ў сястры, ці гэта не Ванька, а яна адказвае, што ён. І вось, як ішоў ён з хаты на двор, я першая зачапіла і кажу: „Чэсць, Ванька!“ Ён глянуў на мяне і кажа, што не пазнаў мяне. Мы ўтраіх: Ванька, я і сястра пачалі гаварыць. А тут ідзе яго жонка, злосная-злосная, і забрала яго з сабой, а хтосьці з гасцей кажа: „Што ж ты, Ванька, ты ж жонку маеш!“ І вось сядзім мы за сталом: мой муж, я, мой тата, Ванька з жонкай і мая сястра. І ўсе размаўляем. І вось ужо мы едзем фурманкамі, мінулі лес. У полі ўсе злазяць з фурманкі і я злажу. Усе ідзем па полі, жонка Вані кажа, што яе завуць Оля, а я ёй адказваю, што так як і мяне. І так цэлы час мы ехалі з Оляй разам. На двары было вельмі цёпла і яна скінула сукенку і кажа: „Скідай і ты!“ Але мне было сорамна і я не скінула сваёй белай нейлонавай сукенкі, хаця тут маладых не было і рэшты гасцей я не ведала. І вось мы з Оляй ідзем, а тут кажуць людзі, што пажар і прыехалі пажарнікі, але я агню не бачыла. Астроне, адгадай мой сон! З Ванем я хадзіла пяць гадоў, але ён пайшоў у войска, а я выйшла замуж за другога. Ужо чатыры гады я яго не бачыла.

Оля

Оля! Напэўна чакаюць цябе нейкія непрыемнасці (тое вяселле), больш таго, тваё сны прадвяшчаюць хваробу (капуста). Будзе гэта, бадай, хвароба ад прастуды (пажар). Што датычыць Вані, то думаю, што сон твой навеяны нязбыўшымся каханнем і тым, што пераджыла ты на працягу тых пяці гадоў з Ванем. Не думаю, каб захварэла ты ад сустрэчы з Ванем, ці з яго жонкай, хаця менавіта з ёй ідучы, ты пачула, што нешта гарыць і прыехалі пажарнікі. Магчыма таксама, што сустрэнеш свайго Ваню.

Астрон

Тайны другой сусветнай вайны

Яны ўжо ад'ехалі метраў дзвесцетрыста, калі з плошчы данеслася рэха выбуху. Ястшэмбскі спытаў у шэфа аб прычыне выбуху, заўважыў пры гэтым, што, на шчасце, ім удалося выратавацца ад рускай бомбы. У Апфельштэта, аднак, была свая думка наконт гэтага. У тую ноч у яго развязаўся язык. Ён расказваў шэфу, што навакольныя дамы, а дакладней тое, што ад іх засталося, былі ўзарваны, каб навесці, каб трэба, на няправільны след, быццам руіны засыпалі бункер са схаванымі там скрынямі.

Крыху памаўчаўшы, Апфельштэт давярліва паведаміў Ястшэмбскаму, што ўзрэі, якія перагружалі скрыні, будуць расстраляны, пакольні яны занадта многа бачылі і ведаюць. Бруна глынуў парадкам-такі са сваёй бутэлькі і, звяртаючыся да Ястшэмбскага, шапнуў:

— Георг, у тых скрынях было золата і янтар. Сам ведаеш, колькі мы нацярпеліся з-за гэтых праклятых скрынь. І ліха яго ведае, што яшчэ можа здарыцца.

Аб'язджаючы кучы каменя і варонкі, яны пад'ехалі да цэнтральнага гаража СС на вуліцы Штэйндамштрасэ. Там нікога не было. У памяшканні гуляў вецер, носячы паперы. Усюды валяліся аўтачасткі і абломкі машын. Было зразумела, што абслугоўваючы персанал і ахова ўжо выехалі.

Шэф загадаў Ястшэмбскаму ісці з ім. На складзе Апфельштэт выцягнуў з-пад кучы інструментаў і запасных частак вялікую ацынкаваную скрыню, якую яны разам перацягнулі ў машыну. Скрыня была вельмі цяжкая. Ястшэмбскі сеў за руль, шэф сеў побач, паклаўшы на калені аўтамат. Яны паехалі па вымершых вуліцах.

Паляка разбірала цікаўнасць, што можа быць у гэтай скрыні, але ён не адважваўся спытаць, баючыся, што для яго гэта можа скончыцца тым, што чакала беластоцкіх яўрэяў. Ён здагадваўся, што скрыня належыць яго начальніку і той збіраецца схаваць яе.

Грузавік крануўся з месца. Шафёры праз шчыліны бачылі дарогу, па якой ехаў, падскокваючы, грузавік. Яны мінулі універсітэцкую хірургічную клініку на Ланге-Раесштрасэ, заехалі ў кароценькую вулачку Друмштрасэ і праз Унтэрлаак даехалі да Ноер Грабенштрасэ. Тут было поўна завулкаў, крывых вулачак і вузкіх праходаў, ад якіх не засталося каменя на камені. Толькі непадалёк па-ранейшаму спакойна плыў Прэгель, які разгаліноўваўся за востравам Кнайпхоф на два рукавы.

Яны затрымаліся на перашыйку паміж Ластадштрасэ і Бальверксгасэ, дзе канал Хундэгат упадае ў Прэгель. На процілеглым баку на востраве Кнайпхоф гарэў сабор і некалькі суседніх вуліц. Было чутна, як на Кантштрасэ ўзрываюцца склады. Грузавік спыніўся. Эсэсаўцы сагналі вадзіцеляў расшычаць уваход у падвал аднаго з дамоў. Калі з гэтым было пакончана, з боку моста Крэмера і Когенштрасэ пад'ехаў грузавік. На ім не было скрынак, але быў іншы „груз“. У кузаве ляжалі трупы яўрэяў, якія некалькі гадзін назад разгружалі машыны і перацягвалі скрыні ў бліндаж перад царквой.

Па загаду Рынгеля вадзіцелі пачалі кідаць трупы ў падвал, а калі яны скончылі, затрашчалі аўтаматы эсэсаўцаў. Вадзіцелі, усе да аднаго былі расстраляны. Эсэсаўцы апаражнілі кішэні забітых, забраўшы дакументы, невялікія зберажэнні і заручальныя пярсцёнкі, а потым кінулі трупы ў той жа падвал. Адзін з эсэсаўцаў прынёс з машыны бак з бензінам, які вылілі ў падвал і падпалілі. Праз некалькі хвілін, калі бензін прагарэў, дом узарвалі. Рынгель працаваў пядантычна і дакладна, памятаў аб кожнай дробязі, калі замятаў сляды злачынства.

У эсэсаўска-партыйным бліндажы камандавання панаваў хаос. Са штаба прыйшло паведамленне, што на наступны дзень генерал Ляш збіраецца здаць горад. Цяпер заставалася выбраць парламентарыяў, каб абмеркаваць з рускімі ўмовы капітуляцыі. Обербургамістр Кенігсберга Гельмут Віль бегаў па бліндажы, праклінаючы Ляша, і выкрыкваў пагрозы ў яго адрас. Ён прадчуваў, што яму давядзецца адказваць перад судом, і зайздросціў гаўляйтэру Коху, які паспеў уцячы на Самбійскі паўвостраў. Неўзабаве, аднак, обербургамістр узяў сябе ў рукі і пачаў паліць сакрэтныя дакументы, якія яго кампраметавалі.

Званок прагрымеў рэзка і коратка. Дзверы адчыніла жонка доктара Родэ. На парозе стаяў оберштурмбанфюрэр СС Георг Рынгель, а з-за яго пляча з цікаўнасцю заглядаў у кватэру яго неразлучны спадарожнік Валодзя Цубяк.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Сельскагаспадарчая спецыялізацыя

Адным з асноўных напрамкаў дзейнасці сельскай гаспадаркі ў Чаромхаўскай гміне з'яўляецца спецыялізацыя. Дагэтуль працуе тут 11 спецыялістычных калектываў. Да канца года будзе створана яшчэ 7 і, такім чынам, у наступным годзе пачне працу ўжо 18 спецыялістычных гаспадарак.

Асноўны напрамак працы калектываў — гадоўля ўбойнай і малочнай жывёлы і вырошчванне сельскагаспадарчых культур. Дагэтуль найлепш працуюць калектывы Васіля Астапковіча з Чаромхі-станцыі і Міхася Смыка з Ставішчаў. Яны за 1978 год перавысілі нормы, указаныя картай спецыялістычнай гаспадаркі. **(ус)**

ДАЙЦЕ КАМІТЭТ!

Адчуваецца, што праўленне ГС у Нараўцы крыху забывае пра сваю краму ў вёсцы Плянта. Вось хоць бы ўзяць прыклад членскага камітэта ў гэтай краме. Мо каму будзе здавацца гэтая справа менш важнай, чым іншыя, а ўсё ж гэта орган, які выбіраецца для кантролю над крамай.

На агульным сходзе ў святліцы ПКП ужо будзе год часу, як быў створаны такі членскі камітэт, але дагэтуль ніхто ў праўленні ГС не падумаў, каб яго прадставіць у краме, для якой яго стварылі. Нават нідзе тут не відаць спіска членаў членскага камітэта крамы. Усе крамы такія спіскі маюць, а толькі ў Плянце няма. Забылі ці занядбалі?

Пенсіянер

БАЛАГАН

Балаган пануе пры спажывецкіх крамах у Бельску, а ў асноўным там, дзе прадаецца піва. І так, новыя спажывецкія павільёны № 13 і № 7 заўсёды „акружаны" падвыпіўшымі людзьмі, найчасцей з пару бутэлькамі піва ў руках. Абслуга гэтых крамаў не звяртае ніякай увагі на гэта і не робіць ніякіх захадаў, каб ліквідаваць непарадак.

Варта падкрэсліць, што павільён № 13 пабудаваны пры турыстычным шляху Беласток-Белавежа, а павільён № 7 пры вакзале ПКП, на вуліцы 22 Ліпеня.

Варта, каб дырэкцыя ВСС „Сполэм" у Бельску і мясцовы санэпід пастараліся навесці парадак.

Бяльчанін

„Гарадскія" гаспадаркі

У межах горада Гайнаўкі знаходзіцца каля 2000 гектараў зямельных угоддзяў. Сельскагаспадарчая служба горада стараецца, каб гэтыя землі не пуставалі, а прыносілі шчодры плён.

Для жыхароў горада трэба як найбольш гародніны. У сувязі з гэтым павялічыцца паверхня зямлі, на якой будуць вырошчвацца плёны пад шклом. Паверхня гэтая ўжо цяпер дасягае 5 100 кв. метраў. Пад фальгой знаходзіцца 4000 кв. метраў. Апрача гэтага 100 гектараў зямлі знаходзіцца ў прыхатніх агародчыках. З кожным годам жыхарам Гайнаўкі прыбывае гародніны, штораз здаравей ядуць яны.

Э. Вайсковіч

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

Сёння паведамляем аб трох трагічных выпадках з просьбай быць больш уважлівым на дарогах і на рэчках.

У поўдзень на хутары Сацы, гміны Нараў, падчас купання ў сажалцы ўтапіўся 15-гадовы хлопец з Бельска.

Таксама ў сярэдзіне дня на станцыі ў Нурцы поезд наехаў на чалавека, які ішоў па рэйках. Чалавек памёр на месцы.

У Саколцы ад „Ельча" адарваўся прычэп і ўехаў на тратуар, проста на групу людзей, якія ішлі насупраць, а потым у сцяну будынка. Дзве асобы былі забіты на месцы, а дзве, цяжка параненыя, знаходзяцца ў бальніцы.

ТАКСАМА І АДПАЧЫНАК...

Рада прафсаюзаў Гайнаўскага прадпрыемства драўніннай прамысловасці ў сваёй дзейнасці вялікую ўвагу звяртае таксама на адпачынак рабочых, разумна мяркуючы, што гэта садзейнічае лепшай прадукцыйнасці працы. У мінулым годзе з рабочых водпускаў карысталася 212 асоб.

Над ракой Нарвай у Рыбаках гайнаўскія прадпрыемствы пабудавалі ўласны цэнтр адпачынку. Свае домікі мае там і ГПДП. У мінулым годзе людзі ездзілі туды на адпачынак на суботу і нядзелю. Гэтая форма адпачынку вельмі папулярная сярод гайнаўскіх рабочых. Ездзяць цэлымі сем'ямі.

Вялікая ўвага прысвячаецца здароўю рабочых, якія патрабуюць санаторнага лячэння. 80 асоб пабывала за год у санаторыях краіны. Усе заявы на пабыўку ў санаторыях былі ўладжаны станоўча. Пра здароўе рабочых у ГПДП асабліва клапоціцца старшыня прафсаюзнай рады Пётр Ціванюк.

Э. Вайсковіч

ЯШЧЭ РАЗ АБ КУРСАХ КВАЛІФІКАВАНАГА ГАСПАДАРА

У Дубічах Царкоўных закончыўся нядаўна курс кваліфікаванага гаспадара. Вучыліся на курсе ў асноўным сяляне ў сярэднім узросце з тэрыторыі Дубіцкай гміны. Экзамены здалі ўсе 43 асобы. Яны атрымалі атэстаты кваліфікаванага гаспадара.

Вучоба на курсе распачалася ў кастрычніку мінулага года. Падзяка належыцца гміннай школе ў Дубічах Царкоўных, якая таксама многа памагла дубіцкім гаспадарам у вучобе.

М. Панфілюк

Меліярацыя прадаўжаецца

У мінулым годзе я пісаў пра меліярацыю ў Плёсках, а ў бягучым годзе прыйшла чарга на Кнаразы. Ужо капаюць роў на кнаразоўскіх палях ды пашах. Экскаватар капае, а за ім падвозяць бетонныя кругі на праезды.

Міхал Кірылюк

ПЕРОН ВІТАЎСКАЙ СТАНЦЫІ

На станцыі ў Вітаве, як на дачы — кругом прыгожы вялікі лес. Прасторны (яшчэ царскі) геаметрычны будынак, у якім знаходзіцца білетная каса, яе вядзе ветлівая і бадзёрая касірша Ніна Яканюк. Усе пасажыры з наваколля яе вельмі паважаюць. І ўсё, здаецца, добра.

Аднак ёсць і недахопы. Напрыклад, перон на станцыі дрэнна зроблены. У ім стрaгнуць ногі, бо дрэнна насыпаны вельмі дробны будаўнічы жвір. Прайшоўшы па ім, ведай, што набярэш у боты гэтага чорнага пяску. Людзі наракаюць на чыгуначныя ўлады ў Гайнаўцы, што не такога, як трэба, жвіру сюды насыпалі. Прыдалося б, кажуць, палажыць нейкія пліткі. Тады станцыя Вітава была б зусім добрая, як дача.

М. Панфілюк

Выйшла добрая дарога

Дарогу ў Відаве, якая ідзе на лугі, пачаў бельскі ПГР даводзіць да парадку. Прывезлі больш пяску, разгарнулі яго, машынай уцвердзілі. Дарога выглядае, як палітая асфальтам. Выйшла добрая дарога. Відаць, што інтэрвенцыя „Нівы" памагла.

Румі

Несумленны шафёр

Вось прыклад на гэта. Чакаў я аднойчы ў сваёй вёсцы Дубічы Царкоўныя на аўтобусным прыпынку, каб заехаць у Гайнаўку (быў удзельнікам конкурсу беларускай літаратуры). На прыпынку апрача мяне нікога не было, бо іншыя пасажыры паехалі ранейшымі аўтобусамі, а я не спяшаўся, бо конкурс быў назначаны на 12 гадзіну. А быў гэта дзень 12 мая.

І вось аўтобус, які ідзе з Сямяціч у Гайнаўку, пунктуальна а 9.45 раніцы праляцеў каля Дубічаў, не спыніўшыся на прыпынку, і паляцеў далей. Не памагло і тое, што я пачаў махаць рукою, каб шафёр затрымаўся.

Да Гайнаўкі я дабраўся трактарам з мясцовага СКРу. І яшчэ паспеў застаць у Гайнаўцы на аўтобуснай станцыі той аўтобус, які не захацеў мяне ўзяць. Яго нумар AG 5631.

М. Панфілюк

Запіскі натураліста

Гліна і гігіена вады

Жыватворная вада ў грунце ўтрымліваецца на гліне. Калодзежы, якія выкапаны ў глiністым грунце — без іхнагеалагічных пустот, маюць чыстую ваду. Тыя, што ў пясчаных — ваду забруджаную. Сюды цераз пласты пяску прасочваецца гразь з хлявоў. Вада будзе зеленаватая. Каб гэтага пазбегнуць, трэба калодзежы ў пясчаных грунтах абкладаць слоем гліны, бетанаваць. Гліна павінна мець таўшчыню 50 см, а глыбіню 150 см. Каля бетоннага круга абсыпаць пяском 20 см таўшчыні.

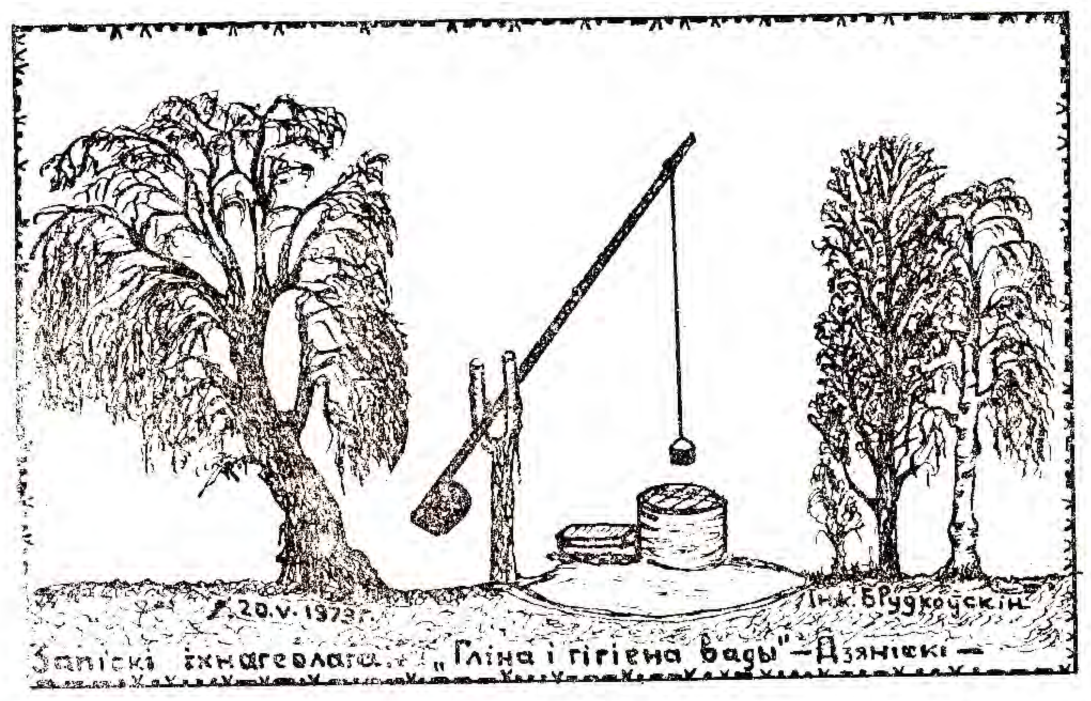
Калісьці ў сёлах нашых былі каля калодзежаў жураўлі. Яны, апрача механічнай выгады, захоўваюць чыстату вады. Ды і ўпрыгожваюць пейзаж сяла (мал. 1).

— Дзе ваш журавель? — спытаўся я ў Дарыі Міранюк з сяла Дзяніскі, гміны Бельск.

— Быў стары, згніў, новага не было каму паставіць. Дзеці разбегліся, пайшлі ў свет.

— Так яно ёсць... Шкада, што традыцыя жураўлёў замірае.

Інж. Б. Ф. Рудкоўскін

НАША ПОШТА

Ул. Сідарук, карэспандэнт. „З нецярплівасцю чакаю кожнага новага нумара „Нівы". Чытаю амаль усё, пачаўшы ад сёмай старонкі, і хачу сказаць, што змянілася наша газета. Апрача выгляду (колер зрабіў сваё), таксама змест. Артыкулы журналістаў сталі цікавейшымі, матэрыялы карэспандэнтаў таксама". Аднак наш карэспандэнт падае прыклад памылкі ў подпісе пад здымкам аднаго з удзельнікаў агляду „Беларуская песня-79". Перапрашаем, памылку выяснілі.

А. Лашук, Лондан. „Звяртаюся з ветлівай просьбай: далучаны ліст з брашуркай пра калектыў „Харошкі" перашліце пану Т. Кірылаву ў Легніцу, паколькі я не маю яго адрасу. А каб не пакрыўдзіць і вас, дасылаю разам другую брашурку, каб больш даведаліся аб ансамблі, які выступае цяпер у Лондане ад 23 красавіка два разы ў дзень (а 14.00 і 17.00) у будынку, дзе адбываецца выстаўка СССР. Як бачыце з далучанай брашуркі, ансамбль з БССР — прафесійны.

Высылаю гэтае пісьмо пасля атрымання ўчора газеты „Ніва" нумар 21 (1213), у якім публікуецца ліст пана Т. Кірылава з пытаннем аб „Харошках". Змест яго лісту я даў прачытаць мастацкаму кіраўніку ансамбля і некаторым артыстам. Зраблю фатакопіі з газеты, каб даць кіраўніцтву ансамбля як водгукі аб іх ансамблі. Мы тут у захапленні ад бачанага, асабліва захапляемся танцамі, музыкай і беларускім аддзелам на выстаўцы. Каб не трэба было хадзіць на працу, наведвалі б мы выступленні ансамбля штодзённа. Шчырыя прывітанні ўсім супрацоўнікам газеты".

Ад рэд. Дзякуем нашаму чытачу за брашурку. Выкарысталі яе для публікацыі аб калектыве „Харошкі".

Мікалай Базылюк, Штутова. Звяртаецца з просьбай да рэдакцыі, каб мы сталі пасрэднікам у знаёмстве і наладжанні бліжэйшых сувязяў з нашым чытачом і карэспандэнтам Дзмітрам Слізенем з Калабжэга, матэрыял якога быў надрукаваны ў 22(1214) нумары „Нівы". Як піша наш чытач са Штутова, ён парушыў яго моцна. Абодва нашы чытачы жывуць на ўзбярэжжы Балтыйскага мора.

Мы з вялікай прыемнасцю выслалі нашаму калабжэгскаму чытачу вашу паштоўку. Вельмі цешымся, калі нашы людзі дружаць!

Эдвард Шчасновіч, Шчасновічы. „Дарагая „Ніва", ужо я не пісаў да вас цэлы месяц, бо выслаў пару артыкулаў, а ад вас ні адказу, ні прыказу. Памеркаваў, што ўжо мая галава не варыць, ды тэма маіх артыкулаў не падыходзіць вам, дык няма чаго і грайзмоліць. Але ў нумары 23 ад 10 чэрвеня паявіўся мой „певеньчык", што выслаў я ў красавіку. Так што можа ізноў што-небудзь напішу, бо ў гэтым годзе канчаецца мой пяцігадовы стаж карэспандэнта „Нівы". Не варта падкачаць".

А наша сэрца аж скача ад радасці, калі вы што-небудзь „нагрызмоліце" нам. Толькі чаму так рэдка? Лічым, што губіце на дарозе жыцця свой талент. Пачніце з верай і надзеяй свой наступны юбілей супрацоўніцтва з „Нівай". Забараняем вам падкачваць! Вы ж ведаеце, бывае часам, што матэрыял крыху і паляжыць. Значыць, загад вам: пішыце!

Тамаш Кірылаў, Легніца. „Я атрымаў сёння ліст ад майго знаёмага з Чыкага. Піша, што рэгулярна атрымлівае „Ніву" і вельмі палюбіў яе. Хваліць таксама мае артыкулы ў „Нашай пошце". Як бачыце, цэняць нас усюды, а гэта мяне вельмі цешыць.

У канцы мая я быў у Варшаве. Вечарам зайшоў у клуб БГКТ на вуліцы Сенатарскай. Хацеў сустрэцца з паэтам Віктарам Шведам. На жаль, не было яго ў гэты дзень. За тое сустрэў Аляксандру Новак, якая там працуе, бадай, „светлічанкай". Высветлілася, што яна родам з Докшыцаў. Мая зямлячка! Жыве ў Варшаве ўжо 50 гадоў, а вось не забыла беларускай мовы. „А чым яна горшая ад другіх моў? — сказала мне пані Аляксандра. — Я заўсёды і ўсюды гавару, што я беларуска. А ў жыцці давала сабе рады лепш ад не адной варшавянкі. Раней у мяне быў свой домік, а цяпер жыву ў новай кватэры ў новым будаўніцтве".

Ёй ужо 72 гады, а выглядае на 65. І штодзённа ад 17 да 20, а то і даўжэй сядзіць у беларускім клубе. „Калі б я не прыйшла сюды, мне б здавалася, што чагосьці не зрабіла. Прыходзяць сюды нашы студэнты ў бібліятэку, адбываюцца тут вечарынкі, сходы. Маем свой варшаўскі хор, які выязджае на выступленні і вельмі падабаецца. А можа вы хочаце напіцца беларускага квасу?" — спытала Аляксандра, а было горача.

Квас быў цудоўны, смакавіты і высветлілася, што зрабіла яго пані Аляксандра. Я ў захапленні быў ад яе, колькі ў ёй энергіі, запалу. Вось якая мая зямлячка!

Спадабаліся мне прыгожыя малюнкі на сцяне клуба, якія, бадай, выканаў у грамадскім пачыне таленавіты мастак-беларус. Я дзякую яму за гэта. Яны прыдаюць беларускаму клубу асаблівую патрыятычную атмасферу. На другі дзень я павінен быў пазваніць Віктару Шведу, ды не выйшла. Шлю яму праз „Ніву" прывітанне, а таксама мілай пані Аляксандры.

Сёння ў пасляабедняй перадачы аб фестывалі савецкай песні ў Зялёнай Гуры перадавалася песенька, якую спявалі мы яшчэ да вайны на Глыбоччыне. Помню яе: „Баба Еўка, дзед Тамаш паехалі на кірмаш". І вось гэтая песенька атрымала бронзавы самавар (здаецца добра пачуў). Мая, беларуская песенька! Ура! Выканаў яе дуэт „Кляпа" (здаецца добра пачуў). Прашу мілую рэдакцыю — больш інфармацыі аб выканаўцах. Адкуль яны, іх прозвішчы, здымак і абавязкова тэкст з нотамі ў „Ніве".

Яшчэ хачу паінфармаваць вас, што мая ўзнагароджаная аповесць выйдзе ў друку тыражом 10 тысяч экз. найпазней у маі 1980 года. Ваш верны чытач і прыяцель".

Ад рэд. Пра „Кляпу" чытайце ў наступным нумары.

У ТРАЛЕЙБУСЕ

— Вы мне наступілі на нагу.
— На якую?
— На левую.
— А мне наступілі на правую...
— Хто, я?
— Не, нехта іншы...
— Гэта не мая справа. Вы на наступным прыпынку выходзіце?
— Гэта мая справа.
— Мне ж трэба сысці!
— Гэта ваша справа...
— Дык дазвольце прайсці наперад.
— Вось гэта ўжо іншая справа! Праходзьце, калі ласка.
— Як жа я пайду, калі вы наступілі мне на левую нагу?
— А як я вас прапушчу, калі мне наступілі на правую?
— Гэта ваша справа.
— Не, дазвольце! Гэта наша агульная справа. Калі мне вызваляць правую, я вызвалю вам левую.
— А калі не вызваляць?
— Каго?
— Не каго, а што! Нагу-у!..
— Якую?
— Правую.
— Вы ж казалі, што левую...
— Гэта вы мне сталі на левую, а вам сталі на правую!
— Вось іменна...
— Што — іменна...
— Што — іменна? Мне трэба сысці!
— Дык што вы ад мяне хочаце?
— Штурхніце ў бок таго, хто стаў вам на правую нагу.
— Нельга...
— Чаму?
— Гэта дырэктар магазіна, у якім я працую, мы едзем да апошняга прыпынку...

Мікола Ваданосаў

Без слоў.

КАГО Б'ЮЦЬ?

Кастусь расказваў сябру:
— Уяві сабе, іду, чую, ззаду кагосьці б'юць. Аглядаюся — мяне.

З „Весніка Задрыпоніі"

СТЫМУЛІРАВАЦЬ ЛЕПШЫХ

Прагрэсіўны метад прэміравання прыняты ў канторы „Задрыпбыт". За добрую працу там выплачваецца максімальная прэмія — 100 працэнтаў, за дрэнную — 75 працэнтаў, а лодарам і бракаробам — толькі 50 працэнтаў.

СКАРГА АНАНІМШЧЫКА ХРАПЫ

Бяда ў тым, што часцей падтрымліваюць таго, хто моцна стаіць на нагах.

...Жыццёвае крэда: чым менш пунктаў гледжання, тым больш пунктаў апоры.

НІЎКА

Чаго ў спорце не бывае!

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Божа мой, я ніколі не бачыла фраў Гофмайстэр такой бледнай! Што-небудзь здарылася?
— Так, яна трапіла пад дождж без парасона.

*

— Я такі адзінокі, — скардзіцца стары халасцяк сябру, — у мяне няма нікога ў свеце, апрача гэтага адзінага сабакі.
— А ты купі яшчэ аднаго сабаку...

*

— Я рады быў бы зрабіць якую-небудзь бедную дзяўчыну шчаслівай.
— А я яшчэ з большай радасцю — якую-небудзь багатую нешчаслівай.

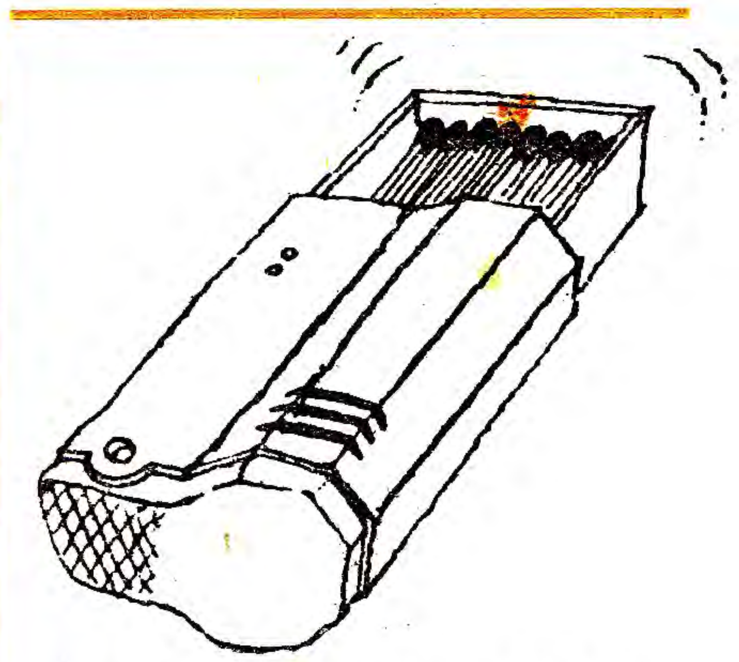
ТАМ ДЗЕ І БЫЛА

Пытае незнаёмы ў Гапкі:
— Скажыце, калі ласка, дзе ў вас аптэка?
Гапка здзіўлена паглядзела на яго і сказала:
— Там, дзе і была.

ГУМАР З БАРАДОЮ

ЦЁПЛАЕ СЛОВА

— Каханы мой, ты заўсёды са мною разважляеш нейк загадкава, і ўсе твае словы мяне зусім не грэюць. Сказаў бы мне хоць адно цёплае слова.
— Кажух! — з радасцю выкрыкнуў хлопец.

MADE IN ZADRYPANKA.

ТРЫМАЙЦЕ ВУХА!
Клуб прыхільнікаў-чэй ўдзагадкі

ДЭФІЦЫТНЫЯ ЛЕКІ

Як стала Лісанька
Загадчыцай ляснай аптэкі,
Адгуль кудысьці зніклі раптам лекі.
Антыбіётыкаў,
Гаючую якую траўку
Не знойдзеш аніколі на прылаўку,
Бо хітрая аптэкарка Ліса
Заўжды ўсё адпускае з-пад крыса.
Папрасіць лекаў хворая Вавёрка.
— Няма, Вавёрачка, —
Ліса ўздыхае горка
Са спачувальнаю ліслівенькай усмешкай,
Сама ж мяркуе:
„Што мне з тых тваіх
Грыбочкаў ці арэшкаў!
Вось каб курацінка ў цябе была,
Усё б, што хочаш,
Я табе дала..."
А прышкандыбае да Ліскі Тхорык
Больш хітранькі, чым хворы —
Ліса хвастом пачне віхляць:
— Ох, цяжка,
Ды магла б табе
Я па знаёмству паспрыяць...
І Тхор здагадлівы з паўслова
Хітрыцу разумее адмыслова:
— Різлічымся, кума!
Ты мне таблетак,
А я табе
Курэй пяток за гэта...
Для кожнай вось такой
Загадчыцы аптэкі
Меціь трэба пад рукой
Бярозавыя лекі.

Пятро Сушко

РАЗМОВА СУСЕДЗЯЎ

— Я аддаў вам касілку, якую пазычыў у вас?
— Не, не аддаў.
— Што ж мне рабіць? Я хацеў зноў пазычыць яе...

ДЗЕ КАСТУСЬ?

— Цётка Маланка, а дзе ваш Кастусь?
— Пайшоў туды, адкуль вы прыехалі.
— Чаго?
— Панёс тое, што вы прывезлі.
— Навошта?
— Толькі што быў старшыня арцелі і сказаў: „Аднясі, дзе браў!"

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе дзяўчат са Спічак змяшчаем песню

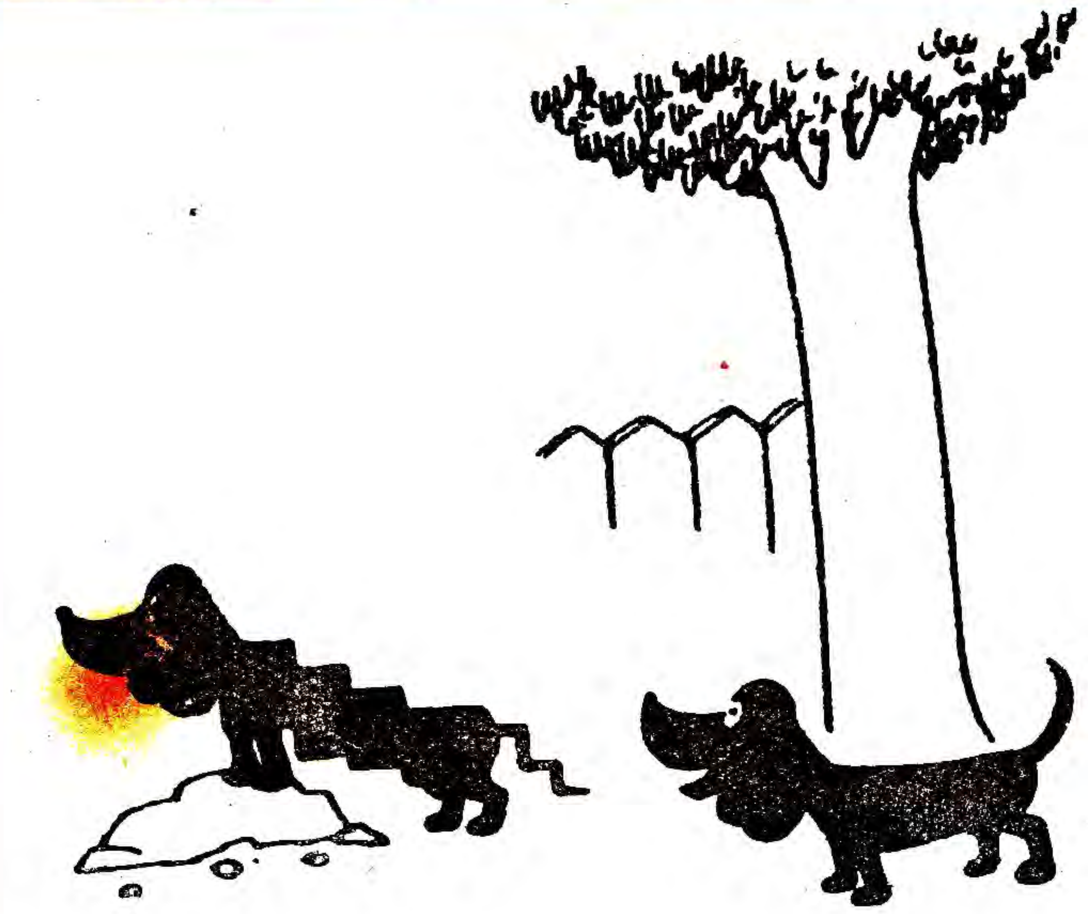
TAKI DZIEŃ SIĘ ZDARZA RAZ

słowa: Jadwiga Urbanowicz
muzyka: B. Bayer, L. Bogdanowicz

Taki dzień się zdarza raz
Tylko raz i więcej nie!
Jak zatrzymać czas,
jak zatrzymać ten
najpiękniejszy w życiu dzień?
Taki dzień z zapachem łąk
z kroplą słońca na serca dnie
nie wiem jak i skąd
wpadł do moich rąk
i uśmiecha się!

Ptaków świergotem
przyfrunął do okien od świtu,
w słońcu się mieni
tysiącem odcieni błękitu.
Tak mi z nim dobrze,
jak tylko być może najlepiej,
choć wiatr ze śmiechem ostrzega, że:
taki dzień się zdarza raz
tylko raz i więcej nie!
Jak zatrzymać czas,
jak zatrzymać ten
najpiękniejszy w życiu dzień?
Taki dzień się!

Taki dzień się zdarza raz
tylko raz i więcej nie!
Mocniej pachnie las,
dźwięczniej dzwoni śmiech
w takim dniu jak ten!
Taki dzień się zdarza raz,
wszystko takie słoneczne w nim,
nieba czysty blask,
najbarwniejsze sny ofiarował mi.

— Ты зноў спаў на сходах?

МІКОЛКА

— Я вельмі занепакоена: мой маленькі Міколка знік.
— Супакойцеся, з ім нічога не здарыцца; яго ўся Задрыпанка ведае!
— Баюся, што сёння яго ніхто не пазнае: я яго выкупала...

МОЖНА СКЛЕІЦЬ

Першакласнік Віця:
— Чаго ты, бацька, такі невясёлы?
Бацька:
— Справы на рабоце расклеіліся, сынку.
Віця:
— Я са школы клей прынясу — склеіш.

КУРЁЗЫ

ГАЛАВАЛОМКА

Адна, багатая ў мінулым, 65-гадовая егіпцянка пажадала вярнуць сабе былыя ўладанні яе бацькі, феадала, якія былі канфіскаваны пасля рэвалюцыі, і звярнулася з адпаведнай заявай у суд. І нягледзячы на тое, што гэтыя ўладанні складаюць аж чацвёртую частку Каіра з яго цэнтрам, каірскі суд падтрымаў яе патрабаванні. Зараз ураду краіны прадстаіць добра паламаць галовы, што рабіць у дадзеным выпадку: выканаць рашэнне суда ці змагацца за адмену яго.

РЭЎНАСЦЬ

Да ўладальніка аўтацыстэрны, якія перавозяць вадкі бетон, дайшло, што яго жонка надта пасябравала з адным маладым чалавекам. І вось аднойчы, калі гэты „Дон-Жуан" прыехаў да паважанай жанчыны дамоў, раўнівы муж загадаў выліць у салон яго элегантнага лімузіна цыстэрну бетону. Такім чынам, прыгожае новенькае аўто ператварылася ў кучу непатрэбнага жалезабетону. Напамінак пра тое, што любы легкавы транспарт бесклапотнага гулякі не можа сапернічаць з транспартампрацаўніком, калі тут замешана пачуццё рэўнасці.

ПІСАЦЬ З НАГІ ЦЯЖЭЙ

Адна наіўная паненка спытала гумарыста Станіслава Ежы Леца:

— Вам, напэўна, вельмі цяжка ўсё выдумляць з галавы.

— Цяжкавата, — адказаў Лец. — Але выдумляць з нагі было б яшчэ цяжэй...

СМЯЕЦЦА НАМІ

Той, хто хоча быць хітрым, упадае ў наіўнасць: ён упэўнены, што іншыя дурнейшыя за яго.